פרשת נשא

ספר במדבר · עם פירוש רש״י

נוסח המקרא: מקרא על פי המסורה (CC BY-SA), באדיבות ספריא.
פירוש רש״י: -- Pentateuch with Rashi's commentary by M. Rosenbaum and A.M. Silbermann
corrected vocalization (Public Domain), באדיבות ספריא.
הקובץ מופץ בחינם ברישיון CC BY-SA: מותר להעתיק ולהפיץ, עם ציון המקור ובאותו רישיון.
geulaquiz.com

פרק ד׳

כ״א וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר׃

כ״ב נָשֹׂא אֶת־רֹאשׁ בְּנֵי גֵרְשׁוֹן גַּם־הֵם לְבֵית אֲבֹתָם לְמִשְׁפְּחֹתָם׃

> **נשא את ראש בני גרשון גם הם.** כְּמוֹ שֶׁצִּוִּיתִיךָ עַל בְּנֵי קְהָת, לְרְאוֹת כַּמָּה יֵשׁ שֶׁהִגִּיעוּ לִכְלַל עֲבוֹדָה׃

כ״ג מִבֶּן שְׁלֹשִׁים שָׁנָה וָמַעְלָה עַד בֶּן־חֲמִשִּׁים שָׁנָה תִּפְקֹד אוֹתָם כָּל־הַבָּא לִצְבֹא צָבָא לַעֲבֹד עֲבֹדָה בְּאֹהֶל מוֹעֵד׃

כ״ד זֹאת עֲבֹדַת מִשְׁפְּחֹת הַגֵּרְשֻׁנִּי לַעֲבֹד וּלְמַשָּׂא׃

כ״ה וְנָשְׂאוּ אֶת־יְרִיעֹת הַמִּשְׁכָּן וְאֶת־אֹהֶל מוֹעֵד מִכְסֵהוּ וּמִכְסֵה הַתַּחַשׁ אֲשֶׁר־עָלָיו מִלְמָעְלָה וְאֶת־מָסַךְ פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד׃

> **את יריעת המשכן.** עֶשֶׂר תַּחְתּוֹנוֹת׃
>
> **ואת אהל מועד.** יְרִיעֹת עִזִּים הָעֲשׂוּיוֹת לְאֹהֶל עָלָיו׃
>
> **מכסהו.** עוֹרוֹת אֵילִים מְאָדָּמִים׃
>
> **מסך פתח.** וִילוֹן הַמְּזָרְחִי׃

כ״ו וְאֵת קַלְעֵי הֶחָצֵר וְאֶת־מָסַךְ | פֶּתַח | שַׁעַר הֶחָצֵר אֲשֶׁר עַל־הַמִּשְׁכָּן וְעַל־הַמִּזְבֵּחַ סָבִיב וְאֵת מֵיתְרֵיהֶם וְאֶת־כָּל־כְּלֵי עֲבֹדָתָם וְאֵת כָּל־אֲשֶׁר יֵעָשֶׂה לָהֶם וְעָבָדוּ׃

> **אשר על המשכן.** כְּלוֹמַר הַקְּלָעִים וְהַמָּסָךְ שֶׁל חָצֵר, הַסּוֹכְכִים וּמְגִנִּים עַל הַמִּשְׁכָּן וְעַל מִזְבַּח הַנְּחֹשֶׁת סָבִיב׃
>
> **ואת כל אשר יעשה להם.** כְּתַרְגּוּמוֹ ״וְיָת כָּל דִּי יִתְמְסַר לְהוֹן״ — לִבְנֵי גֵּרְשׁוֹן׃

כ״ז עַל־פִּי אַהֲרֹן וּבָנָיו תִּהְיֶה כָּל־עֲבֹדַת בְּנֵי הַגֵּרְשֻׁנִּי לְכָל־מַשָּׂאָם וּלְכָל עֲבֹדָתָם וּפְקַדְתֶּם עֲלֵהֶם בְּמִשְׁמֶרֶת אֵת כָּל־מַשָּׂאָם׃

> **על פי אהרון ובניו.** וְאֵיזֶה מֵהֶבָּנִים מְמֻנֶּה עֲלֵיהֶם? **ביד איתמר בן אהרון הכהן**׃

כ״ח זֹאת עֲבֹדַת מִשְׁפְּחֹת בְּנֵי הַגֵּרְשֻׁנִּי בְּאֹהֶל מוֹעֵד וּמִשְׁמַרְתָּם בְּיַד אִיתָמָר בֶּן־אַהֲרֹן הַכֹּהֵן׃ {ס}

כ״ט בְּנֵי מְרָרִי לְמִשְׁפְּחֹתָם לְבֵית־אֲבֹתָם תִּפְקֹד אֹתָם׃

ל׳ מִבֶּן שְׁלֹשִׁים שָׁנָה וָמַעְלָה וְעַד בֶּן־חֲמִשִּׁים שָׁנָה תִּפְקְדֵם כָּל־הַבָּא לַצָּבָא לַעֲבֹד אֶת־עֲבֹדַת אֹהֶל מוֹעֵד׃

ל״א וְזֹאת מִשְׁמֶרֶת מַשָּׂאָם לְכָל־עֲבֹדָתָם בְּאֹהֶל מוֹעֵד קַרְשֵׁי הַמִּשְׁכָּן וּבְרִיחָיו וְעַמּוּדָיו וַאֲדָנָיו׃

ל״ב וַעֲמוּדֵי הֶחָצֵר סָבִיב וַאֲדָנֵיהֶם וְיִתְדֹתָם וּמֵיתְרֵיהֶם לְכָל־כְּלֵיהֶם וּלְכָל עֲבֹדָתָם וּבְשֵׁמֹת תִּפְקְדוּ אֶת־כְּלֵי מִשְׁמֶרֶת מַשָּׂאָם׃

> **ויתדתם ומיתריהם.** שֶׁל עַמּוּדִים; שֶׁהֲרֵי יִתְדוֹת וּמֵיתְרֵי הַקְּלָעִים בְּמַשָּׂא בְנֵי גֵרְשׁוֹן הָיוּ, וְיִתְדוֹת וּמֵיתָרִים הָיוּ לַיְרִיעוֹת וְלַקְּלָעִים מִלְמַטָּה, שֶׁלֹּא תַגְבִּיהֵם הָרוּחַ, וְיִתְדוֹת וּמֵיתָרִים הָיוּ לָעַמּוּדִים סָבִיב לְתִלּוֹת בָּהֶם הַקְּלָעִים בִּשְׁפָתָם הָעֶלְיוֹנָה בִּכְלוֹנְסוֹת וְקוּוְנְדָסִין, כְּמוֹ שֶׁשָּׁנוּיָה בְּמְלֶאכֶת הַמִּשְׁכָּן׃

ל״ג זֹאת עֲבֹדַת מִשְׁפְּחֹת בְּנֵי מְרָרִי לְכָל־עֲבֹדָתָם בְּאֹהֶל מוֹעֵד בְּיַד אִיתָמָר בֶּן־אַהֲרֹן הַכֹּהֵן׃

ל״ד וַיִּפְקֹד מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן וּנְשִׂיאֵי הָעֵדָה אֶת־בְּנֵי הַקְּהָתִי לְמִשְׁפְּחֹתָם וּלְבֵית אֲבֹתָם׃

ל״ה מִבֶּן שְׁלֹשִׁים שָׁנָה וָמַעְלָה וְעַד בֶּן־חֲמִשִּׁים שָׁנָה כָּל־הַבָּא לַצָּבָא לַעֲבֹדָה בְּאֹהֶל מוֹעֵד׃

ל״ו וַיִּהְיוּ פְקֻדֵיהֶם לְמִשְׁפְּחֹתָם אַלְפַּיִם שְׁבַע מֵאוֹת וַחֲמִשִּׁים׃

ל״ז אֵלֶּה פְקוּדֵי מִשְׁפְּחֹת הַקָּהָתִי כָּל־הָעֹבֵד בְּאֹהֶל מוֹעֵד אֲשֶׁר פָּקַד מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן עַל־פִּי יְהוָה בְּיַד־מֹשֶׁה׃ {ס}

ל״ח וּפְקוּדֵי בְּנֵי גֵרְשׁוֹן לְמִשְׁפְּחֹתָם וּלְבֵית אֲבֹתָם׃

ל״ט מִבֶּן שְׁלֹשִׁים שָׁנָה וְמַעְלָה וְעַד בֶּן־חֲמִשִּׁים שָׁנָה כָּל־הַבָּא לַצָּבָא לַעֲבֹדָה בְּאֹהֶל מוֹעֵד׃

מ׳ וַיִּהְיוּ פְקֻדֵיהֶם לְמִשְׁפְּחֹתָם לְבֵית אֲבֹתָם אַלְפַּיִם וְשֵׁשׁ מֵאוֹת וּשְׁלֹשִׁים׃

מ״א אֵלֶּה פְקוּדֵי מִשְׁפְּחֹת בְּנֵי גֵרְשׁוֹן כָּל־הָעֹבֵד בְּאֹהֶל מוֹעֵד אֲשֶׁר פָּקַד מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן עַל־פִּי יְהוָה׃

מ״ב וּפְקוּדֵי מִשְׁפְּחֹת בְּנֵי מְרָרִי לְמִשְׁפְּחֹתָם לְבֵית אֲבֹתָם׃

מ״ג מִבֶּן שְׁלֹשִׁים שָׁנָה וְמַעְלָה וְעַד בֶּן־חֲמִשִּׁים שָׁנָה כָּל־הַבָּא לַצָּבָא לַעֲבֹדָה בְּאֹהֶל מוֹעֵד׃

מ״ד וַיִּהְיוּ פְקֻדֵיהֶם לְמִשְׁפְּחֹתָם שִׁלֹּשֶׁת אֲלָפִים וּמָאתָיִם׃

מ״ה אֵלֶּה פְקוּדֵי מִשְׁפְּחֹת בְּנֵי מְרָרִי אֲשֶׁר פָּקַד מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן עַל־פִּי יְהוָה בְּיַד־מֹשֶׁה׃

מ״ו כָּל־הַפְּקֻדִים אֲשֶׁר פָּקַד מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן וּנְשִׂיאֵי יִשְׂרָאֵל אֶת־הַלְוִיִּם לְמִשְׁפְּחֹתָם וּלְבֵית אֲבֹתָם׃

מ״ז מִבֶּן שְׁלֹשִׁים שָׁנָה וְמַעְלָה וְעַד בֶּן־חֲמִשִּׁים שָׁנָה כָּל־הַבָּא לַעֲבֹד עֲבֹדַת עֲבֹדָה וַעֲבֹדַת מַשָּׂא בְּאֹהֶל מוֹעֵד׃

> **עבדת עבדה.** הִיא הַשִּׁיר בְּמִצְלְתַּיִם וְכִנּוֹרוֹת, שֶׁהִיא עֲבוֹדָה לַעֲבוֹדָה אַחֶרֶת (ערכין י״א):
>
> **ועבדת משא.** כְּמַשְׁמָעוֹ:

מ״ח וַיִּהְיוּ פְקֻדֵיהֶם שְׁמֹנַת אֲלָפִים וַחֲמֵשׁ מֵאוֹת וּשְׁמֹנִים׃

מ״ט עַל־פִּי יְהוָה פָּקַד אוֹתָם בְּיַד־מֹשֶׁה אִישׁ אִישׁ עַל־עֲבֹדָתוֹ וְעַל־מַשָּׂאוֹ וּפְקֻדָיו אֲשֶׁר־צִוָּה יְהוָה אֶת־מֹשֶׁה׃ {פ}

> **ופקדיו אשר צוה ה׳ את משה.** וְאוֹתָן הַפְּקוּדִים הָיוּ בְּמִצְוָה מִבֶּן שְׁלֹשִׁים שָׁנָה וְעַד בֶּן חֲמִשִּׁים׃

פרק ה׳

א׳ וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר׃

ב׳ צַו אֶת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וִישַׁלְּחוּ מִן־הַמַּחֲנֶה כָּל־צָרוּעַ וְכָל־זָב וְכֹל טָמֵא לָנָפֶשׁ׃

> **צו את בני ישראל וגו׳.** פָּרָשָׁה זוֹ נֶאֱמְרָה בַּיּוֹם שֶׁהוּקַם הַמִּשְׁכָּן, וּשְׁמוֹנָה פָּרָשִׁיוֹת נֶאֱמְרוּ בוֹ בַּיּוֹם, כִּדְאִיתָא בְּמַסֶּכֶת גִּטִּין בְּפֶרֶק הַנִּזְקָקִין (גיטין דף ס׳):
>
> **וישלחו מן המחנה.** שָׁלֹשׁ מַחֲנוֹת הָיוּ שָׁם בְּשָׁעַת חֲנָיָתָן, תּוֹךְ הַקְּלָעִים הִיא מַחֲנֵה שְׁכִינָה, חֲנֵית הַלְוִיִּם סָבִיב כְּמוֹ שֶׁמְּפֹרָשׁ בְּפָרָשַׁת בְּמִדְבַּר סִינַי, הִיא מַחֲנֵה לְוִיָּה, וּמִשָּׁם וְעַד סוֹף מַחֲנֵה הַדְּגָלִים לְכָל אַרְבַּע הָרוּחוֹת הִיא מַחֲנֵה יִשְׂרָאֵל; הַצָּרוּעַ נִשְׁתַּלַּח חוּץ לְכֻלָּן, הַזָּב מֻתָּר בְּמַחֲנֵה יִשְׂרָאֵל וּמְשֻׁלָּח מִן הַשְּׁתַּיִם, וְטָמֵא לָנֶפֶשׁ מֻתָּר אַף בְּשֶׁל לְוִיָּה, וְאֵינוֹ מְשֻׁלָּח אֶלָּא מִשֶּׁל שְׁכִינָה, וְכָל זֶה דָּרְשׁוּ רַבּוֹתֵינוּ מִן הַמִּקְרָאוֹת בְּמַסֶּכֶת פְּסָחִים (דף ס״ז):
>
> **טמא לנפש.** ״דִּמְסָאב לִטְמֵי נַפְשָׁא דֶּאֱנָשָׁא״, אוֹמֵר אֲנִי שֶׁהוּא לְשׁוֹן עַצְמוֹת אָדָם בִּלְשׁוֹן אֲרַמִּי. וְהַרְבֵּה יֵשׁ בְּבָבְ״רַ, ״אַדְרִיאָנוּס שְׁחִיק טַמְיָא״, שְׁחִיק עֲצָמוֹת:

ג׳ מִזָּכָר עַד־נְקֵבָה תְּשַׁלְּחוּ אֶל־מִחוּץ לַמַּחֲנֶה תְּשַׁלְּחֻם וְלֹא יְטַמְּאוּ אֶת־מַחֲנֵיהֶם אֲשֶׁר אֲנִי שֹׁכֵן בְּתוֹכָם׃

ד וַיַּעֲשׂוּ־כֵן֙ בְּנֵ֣י יִשְׂרָאֵ֔ל וַיִּשְׁלְח֥וּ אוֹתָ֖ם אֶל־מִח֣וּץ לַמַּחֲנֶ֑ה כַּאֲשֶׁ֣ר דִּבֶּ֤ר יְהוָה֙ אֶל־מֹשֶׁ֔ה כֵּ֥ן עָשׂ֖וּ בְּנֵ֥י יִשְׂרָאֵֽל׃ {פ}

ה וַיְדַבֵּ֥ר יְהוָ֖ה אֶל־מֹשֶׁ֥ה לֵאמֹֽר׃

ו דַּבֵּר֙ אֶל־בְּנֵ֣י יִשְׂרָאֵ֔ל אִ֥ישׁ אִ֖ישָׁה כִּ֣י יַעֲשׂ֗וּ מִכֹּל֙ חַטֹּ֣את הָאָדָ֔ם לִמְעֹ֥ל מַ֖עַל בַּיהוָ֑ה וְאָשְׁמָ֖ה הַנֶּ֥פֶשׁ הַהִֽוא׃

למעל מעל בה׳. חֲרִי חָזַר וְכָתַב כָּאן פָּרָשַׁת גּוֹזֵל וְנִשְׁבָּע עַל שֶׁקֶר, הִיא הָאֲמוּרָה בְּפָרָשַׁת וַיִּקְרָא ״וּמָעֲלָה מַעַל בַּה׳ וְכִחֵשׁ בַּעֲמִיתוֹ וְגוֹ׳״, וְנִשְׁנֵית כָּאן בִּשְׁבִיל שְׁנֵי דְּבָרִים שֶׁנִּתְחַדְּשׁוּ בָהּ, הָאֶחָד שֶׁכָּתַב ״וְהִתְוַדּוּ״, לְמֵד שֶׁאֵינוֹ חַיָּב חֹמֶשׁ וְאָשָׁם עַ״פ עֵדִים עַד שֶׁיּוֹדֶה בְּדָבָר, וְהַשֵּׁנִי עַל גֶּזֶל הַגֵּר שֶׁהוּא נָתוּן לַכֹּהֲנִים (עי׳ ספרי):

ז וְהִתְוַדּ֗וּ אֶת־חַטָּאתָם֙ אֲשֶׁ֣ר עָשׂ֔וּ וְהֵשִׁ֥יב אֶת־אֲשָׁמ֖וֹ בְּרֹאשׁ֑וֹ וַחֲמִישִׁתָ֣ו יֹסֵ֣ף עָלָ֗יו וְנָתַ֛ן לַאֲשֶׁ֥ר אָשַׁ֖ם לֽוֹ׃

את אשמו בראשו. הוּא הַקֶּרֶן שֶׁנִּשְׁבָּע עָלָיו (ב״ק ק״י):

לאשר אשם לו. לְמִי שֶׁנִּתְחַיֵּב לוֹ (כתובות י״ט):

ח וְאִם־אֵ֤ין לָאִישׁ֙ גֹּאֵ֔ל לְהָשִׁ֥יב הָאָשָׁ֖ם אֵלָ֑יו הָאָשָׁ֗ם הַמּוּשָׁב֙ לַיהוָ֔ה לַכֹּהֵ֕ן מִלְּבַ֖ד אֵ֣יל הַכִּפֻּרִ֑ים אֲשֶׁ֥ר יְכַפֶּר־בּ֖וֹ עָלָֽיו׃

ואם אין לאיש גאל. שֶׁמֵּת הַתּוֹבֵעַ שֶׁהִשְׁבִּיעוֹ וְאֵין לוֹ יוֹרְשִׁים:

להשיב האשם אליו. כְּשֶׁנִּמְלַךְ זֶה לְהִתְוַדּוֹת עַל עֲוֹנוֹ; וְאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ וְכִי יֵשׁ לְךָ אָדָם בְּיִשְׂרָאֵל שֶׁאֵין לוֹ גּוֹאֲלִים, אוֹ בֵּן, אוֹ אָח, אוֹ שְׁאֵר בָּשָׂר הַקָּרוֹב מִמִּשְׁפַּחַת אָבִיו לְמַעְלָה עַד יַעֲקֹב? אֶלָּא זֶה הַגֵּר שֶׁמֵּת וְאֵין לוֹ יוֹרְשִׁים (סנהדרין ס״ח):

האשם המושב. זֶה הַקֶּרֶן וְהַחֹמֶשׁ (בבא קמא ק״י):

לה׳ לכהן. קְנָאוֹ הַשֵּׁם וּנְתָנוֹ לַכֹּהֵן שֶׁבְּאוֹתוֹ מִשְׁמָר (ספרי):

מלבד איל הכפרים. הָאָמוּר בְּוַיִּקְרָא שֶׁהוּא צָרִיךְ לְהָבִיא:

ט וְכָל־תְּרוּמָ֗ה לְכָל־קָדְשֵׁ֤י בְנֵֽי־יִשְׂרָאֵל֙ אֲשֶׁר־יַקְרִ֣יבוּ לַכֹּהֵ֔ן לוֹ֖ יִהְיֶֽה׃

וכל תרומה וגו׳. אָמַר רַ׳ יִשְׁמָעֵאל וְכִי תְרוּמָה מַקְרִיבִין לַכֹּהֵן? וַהֲלֹא הוּא הַמְחַזֵּר אַחֲרֶיהָ לְבֵית הַגָּרְנוֹת, וּמַה תַּ״ל אֲשֶׁר יַקְרִיבוּ לַכֹּהֵן? אֵלּוּ הַבִּכּוּרִים, שֶׁנֶּאֱמַר בָּהֶם (שמות כ״ג), ״תָּבִיא בֵּית ה׳ אֱלֹהֶיךָ״, וְאֵינִי יוֹדֵעַ מַה יֵּעָשֶׂה בָהֶם, תַּ״ל ״לַכֹּהֵן לוֹ יִהְיֶה״, בָּא הַכָּתוּב וְלִמֵּד עַל הַבִּכּוּרִים שֶׁיִּהְיוּ נְתָנִין לַכֹּהֵן (ספרי):

י וְאִ֣ישׁ אֶת־קָדָשָׁ֗יו לוֹ֙ יִהְיוּ֔ אִ֖ישׁ אֲשֶׁר־יִתֵּ֣ן לַכֹּהֵ֑ן לוֹ֖ יִהְיֶֽה׃ {פ}

ואיש את קדשיו לו יהיו. לְפִי שֶׁנֶּאֱמְרוּ מַתָּנוֹת כְּהֻנָּה וּלְוָיָה, יָכוֹל יָבוֹאוּ וְיִטָּלוּם בִּזְרוֹעַ, תַּ״ל ״וְאִישׁ אֶת קָדָשָׁיו לוֹ יִהְיוּ״, מַגִּיד שֶׁטּוֹבַת הֲנָאָתָן לַבְּעָלִים, וְעוֹד מִדָּרָשִׁים הַרְבֵּה דָּרְשׁוּ בוֹ בְּסִפְרֵי; וּמ״אַ וְאִישׁ אֶת קָדָשָׁיו לוֹ יִהְיוּ, מִי שֶׁמְּעַכֵּב מַעֲשְׂרוֹתָיו וְאֵינוֹ נוֹתְנָן, לוֹ יִהְיוּ הַמַּעֲשְׂרוֹת — סוֹף שֶׁאֵין שָׂדֵהוּ עוֹשָׂה אֶלָּא אֶחָד מֵעֲשָׂרָה שֶׁהָיְתָה לְמוּדָה לַעֲשׂוֹת (תנחומא ראה):

איש אשר יתן לכהן. מַתָּנוֹת הָרְאוּיוֹת לוֹ:

לו יהיה. מָמוֹן הַרְבֵּה (ברכות סג.):

י״א וַיְדַבֵּ֥ר יְהוָ֖ה אֶל־מֹשֶׁ֥ה לֵאמֹֽר׃

י״ב דַּבֵּר֙ אֶל־בְּנֵ֣י יִשְׂרָאֵ֔ל וְאָמַרְתָּ֖ אֲלֵהֶ֑ם אִ֣ישׁ אִ֗ישׁ כִּֽי־תִשְׂטֶ֤ה אִשְׁתּוֹ֙ וּמָעֲלָ֣ה בּ֔וֹ מָֽעַל׃

איש איש כי תשטה אשתו. מַה כָּתוּב לְמַעְלָה מִן הָעִנְיָן? ״וְאִישׁ אֶת קָדָשָׁיו לוֹ יִהְיוּ״, אִם אַתָּה מְעַכֵּב מַתְּנוֹת הַכֹּהֵן, חַייָב שֶׁתִּצְטָרֵךְ לָבֹא אֶצְלוֹ לְהָבִיא לוֹ אֶת הַסּוֹטָה:

איש איש. לְלַמֶּדְךָ שֶׁמּוֹעֶלֶת בִּשְׁתַּיִם – בְּאִישׁ מִלְחָמָה שֶׁלְּמַעְלָה, וְאִישָׁה מִלְמַטָּה:

כי תשטה אשתו. שָׁנוּ רַבּוֹתֵינוּ אֵין הַמְנָאֲפִין נוֹאָפִין עַד שֶׁתִּכָּנֵס בָּהֶן רוּחַ שְׁטוּת, דִּכְתִיב ״כִּי תִשְׂטֶה״ וְכָתוּב בּוֹ ״נֹאֵף אִשָּׁה חֲסַר לֵב״ (משלי ו׳); וּפְשׁוּטוֹ שֶׁל מִקְרָא: **כי תשטה** — תֵּט מִדַּרְכֵי צְנִיעוּת וְתֶחְשַׁד בְּעֵינָיו, כְּמוֹ ״שָׂטָה מֵעָלָיו וַעֲבֹר״ (שם ד׳), ״אַל יֵשְׂט אֶל דְּרָכֶיהָ לְבָבֶךָ״ (שם ז׳):

ומעלה בו מעל. וּמַהוּ הַמַּעַל? **ושכב איש אתה:**

י״ג וְשָׁכַב אֵישׁ אֹתָהּ שִׁכְבַת־זָרַע וְנֶעְלַם מֵעֵינֵי אִישָׁהּ וְנִסְתְּרָה וְהִיא נִטְמֵאָה וְעֵד אֵין בָּהּ וְהִוא לֹא נִתְפָּשָׂה׃

ושכב איש. פְּרָט לְקָטָן וּמִי שֶׁאֵינוֹ אִישׁ (ספרי)׃

אתה שכבת זרע. שְׁכִיבָתָהּ פּוֹסֶלֶת אוֹתָהּ, וְאֵין שְׁכִיבַת אֲחוֹתָהּ פּוֹסֶלֶת אוֹתָהּ (כְּמַעֲשֶׂה בְּשִׁתֵּי אֲחָיוֹת שֶׁהָיוּ דוֹמוֹת זוֹ לָזוֹ)׃

ונעלם מעיני אישה. פְּרָט לְסוּמָא, הָא אִם הָיָה רוֹאֶה וּמַעֲמִיד אֵין הַמַּיִם בּוֹדְקִין אוֹתָהּ (ספרי)׃

ונסתרה. שִׁעוּר שֶׁתִּתָּרֶה לְטַמְאַת בִּיאָה׃

ועד אין בה. הָא אִם יֵשׁ בָּהּ אֲפִלּוּ עֵד אֶחָד שֶׁאָמַר נִטְמֵאת לֹא הָיְתָה שׁוֹתָה (סוטה ד׳)׃

ועד אין בה. בְּטֻמְאָה, אֲבָל יֵשׁ עֵדִים לִסְתִירָה (שם ב׳)׃

נתפשה. נֶאֱנָסָה, כְּמוֹ ״וּתְפָשָׂהּ וְשָׁכַב עִמָּהּ״ (דברים כ״ב)׃

י״ד וְעָבַר עָלָיו רוּחַ־קִנְאָה וְקִנֵּא אֶת־אִשְׁתּוֹ וְהִוא נִטְמָאָה אוֹ־עָבַר עָלָיו רוּחַ־קִנְאָה וְקִנֵּא אֶת־אִשְׁתּוֹ וְהִיא לֹא נִטְמָאָה׃

ועבר עליו. קֹדֶם לַסְּתִירָה׃

רוח קנאה וקנה. פֵּרְשׁוּ רַבּוֹתֵינוּ לְשׁוֹן הַתְרָאָה, שֶׁמַּתְרֶה בָּהּ, אַל תִּסָּתְרִי עִם אִישׁ פְּלוֹנִי׃

והוא נטמאה או עבר עליו וגו׳. כְּלוֹמַר הוּא הִתְרָה בָּהּ, וְעָבְרָה עַל הַתְרָאָתוֹ, וְאֵין יָדוּעַ אִם נִטְמְאָה אִם לָאו׃

ט״ו וְהֵבִיא הָאִישׁ אֶת־אִשְׁתּוֹ אֶל־הַכֹּהֵן וְהֵבִיא אֶת־קָרְבָּנָהּ עָלֶיהָ עֲשִׂירִת הָאֵיפָה קֶמַח שְׂעֹרִים לֹא־יִצֹק עָלָיו שֶׁמֶן וְלֹא־יִתֵּן עָלָיו לְבֹנָה כִּי־מִנְחַת קְנָאֹת הִוא מִנְחַת זִכָּרוֹן מַזְכֶּרֶת עָוֹן׃

קמח. שֶׁלֹּא יְהֵא מְסֹלֶת׃

שערים. וְלֹא חִטִּים, הִיא עָשְׂתָה מַעֲשֶׂה בְּהֵמָה וְקָרְבְּנָהּ מַאֲכַל בְּהֵמָה (סוטה י״ד)׃

לא יצק עליו שמן. שֶׁלֹּא יְהֵא קָרְבָּנָהּ מְהֻדָּר, שֶׁהַשֶּׁמֶן קָרוּי אוֹר, וְהִיא עָשְׂתָה בַּחֹשֶׁךְ׃

ולא יתן עליו לבנה. שֶׁהָאֻמָּהוֹת נִקְרְאוּ לְבוֹנָה, שֶׁנֶּאֱמַר ״וְאֶל גִּבְעַת הַלְּבוֹנָה״ (שה״ש ד׳), וְהִיא פֵּרְשָׁה מִדַּרְכֵיהֶן׃

כי מנחת קנאת הוא. הַקֶּמַח הַזֶּה, קֶמַח לָשׁוֹן זָכָר׃

מנחת קנאת. מְעוֹרֶרֶת עָלֶיהָ שְׁתֵּי קְנָאוֹת, קִנְאַת הַמָּקוֹם וְקִנְאַת הַבַּעַל (ספרי)׃

ט״ז וְהִקְרִיב אֹתָהּ הַכֹּהֵן וְהָעֱמָדָהּ לִפְנֵי יְהוָה׃

י״ז וְלָקַח הַכֹּהֵן מַיִם קְדֹשִׁים בִּכְלִי־חָרֶשׂ וּמִן־הֶעָפָר אֲשֶׁר יִהְיֶה בְּקַרְקַע הַמִּשְׁכָּן יִקַּח הַכֹּהֵן וְנָתַן אֶל־הַמָּיִם׃

מים קדשים. שֶׁקֻּדְּשׁוּ בַּכִּיּוֹר, לְפִי שֶׁנַּעֲשָׂה מִנְּחֹשֶׁת מַרְאוֹת הַצּוֹבְאוֹת, וְזוֹ פָּרְשָׁה מִדַּרְכֵיהֶן, שֶׁהָיוּ נִבְעָלוֹת לְבַעֲלֵיהֶן בְּמִצְרַיִם תַּחַת הַתַּפּוּחַ וְזוֹ קִלְקְלָה לְאַחֵר, תִּבָּדֵק בּוֹ׃

בכלי חרש. הִיא הִשְׁקֵת אֶת הַנּוֹאָף יַיִן מְשֻׁבָּח בְּכוֹסוֹת מְשֻׁבָּחִים, לְפִיכָךְ תִּשְׁתֶּה מַיִם הַמָּרִים בִּמְקֻדָּה בְּזוּיָה שֶׁל חֶרֶס (סוטה ט׳)׃

י״ח וְהֶעֱמִיד הַכֹּהֵן אֶת־הָאִשָּׁה לִפְנֵי יְהוָה וּפָרַע אֶת־רֹאשׁ הָאִשָּׁה וְנָתַן עַל־כַּפֶּיהָ אֶת מִנְחַת הַזִּכָּרוֹן מִנְחַת קְנָאֹת הִוא וּבְיַד הַכֹּהֵן יִהְיוּ מֵי הַמָּרִים הַמְאָרְרִים׃

והעמיד הכהן וגו׳. וַהֲלֹא כְּבָר נֶאֱמַר ״וְהֶעֱמָדָהּ לִפְנֵי ה׳״? אֶלָּא מַסִּיעִין הָיוּ אוֹתָהּ מִמָּקוֹם לְמָקוֹם כְּדֵי לְיַגְּעָהּ וְתִטָּרֵף דַּעְתָּהּ וְתוֹדֶה (סוטה ח׳)׃

ופרע. סוֹתֵר אֶת קְלִיעַת שְׂעָרָהּ, כְּדֵי לְבַזּוֹתָהּ, מִכָּאן לִבְנוֹת יִשְׂרָאֵל שֶׁגִּלּוּי רֹאשׁ גְּנַאי לָהֶן (כתובות ע״ב)׃

לפני ה׳. בְּשַׁעַר נִקָּנוֹר, הוּא שַׁעַר הָעֲזָרָה הַמִּזְרָחִי, דֶּרֶךְ כָּל הַנִּכְנָסִים (סוטה ז׳)׃

ונתן על כפיה. לְיַגְּעָהּ, אוּלַי תִּטָּרֵף דַּעְתָּהּ וְתוֹדֶה, וְלֹא יִמָּחֶה שֵׁם הַמְיֻחָד עַל הַמַּיִם (שם י״ד)׃

המרים. עַל שֵׁם סוֹפָן, שֶׁהֵם מָרִים לָהּ (שם כ׳)׃

המאררים. הַמְחַסְּרִים אוֹתָהּ מִן הָעוֹלָם, לְשׁוֹן ״סְלוֹן מַמְאִיר״ (יחזקאל כ״ח), וְלֹא יִתָּכֵן לְפָרֵשׁ מַיִם אֲרוּרִים, שֶׁהֲרֵי קְדוֹשִׁים הֵן, וְלֹא אֲרוּרִים כָּתַב הַכָּתוּב, אֶלָּא מְאָרְרִים אֶת אֲחֵרִים, וְאַף אֲנַקְלוֹס לֹא תִרְגֵּם ״לִיטַיָּא״ אֶלָּא ״מְלַטְטַיָּא״ — שֶׁמַּרְאוֹת קְלָלָה בְּגוּפָהּ שֶׁל זוֹ׃

י״ט וְהִשְׁבִּיעַ אֹתָהּ הַכֹּהֵן וְאָמַר אֶל־הָאִשָּׁה אִם־לֹא שָׁכַב אִישׁ אֹתָךְ וְאִם־לֹא שָׂטִית טֻמְאָה תַּחַת אִישֵׁךְ הִנָּקִי מִמֵּי הַמָּרִרִים הַמְאָרְרִים הָאֵלֶּה׃

> **והשביע אתה וגו׳.** וּמַה הִיא הַשְׁבוּעָה? אִם לֹא שָׁכַב הִנָּקִי, הָא אִם שָׁכַב, חִנָּקִי, שֶׁמִּכְלַל לָאו אַתָּה שׁוֹמֵעַ הֵן, אֶלָּא שֶׁמְּצָוָה לְפַתֵּחַ בְּדִינֵי נְפָשׁוֹת תְּחִלָּה לִזְכוּת (שם י״ד; שבועות ל״ו; סנהדרין ל״ג)׃

כ׳ וְאֲתְּ כִּי שָׂטִית תַּחַת אִישֵׁךְ וְכִי נִטְמֵאת וַיִּתֵּן אִישׁ בָּךְ אֶת־שְׁכָבְתּוֹ מִבַּלְעֲדֵי אִישֵׁךְ׃

> **ואת כי שטית.** כִּי מְשַׁמֵּשׁ בִּלְשׁוֹן אִם׃

כ״א וְהִשְׁבִּיעַ הַכֹּהֵן אֶת־הָאִשָּׁה בִּשְׁבֻעַת הָאָלָה וְאָמַר הַכֹּהֵן לָאִשָּׁה יִתֵּן יְהוָה אוֹתָךְ לְאָלָה וְלִשְׁבֻעָה בְּתוֹךְ עַמֵּךְ בְּתֵת יְהוָה אֶת־יְרֵכֵךְ נֹפֶלֶת וְאֶת־בִּטְנֵךְ צָבֶה׃

> **בשבעת האלה.** שְׁבוּעָה שֶׁל קְלָלָה׃
>
> **יתן ה׳ אותך לאלה.** שֶׁיִּהְיוּ הַכֹּל מְקַלְלִין בְּיִךְ — ״יְבוֹאֵךְ כְּדֶרֶךְ שֶׁבָּא לְפְלוֹנִית״׃
>
> **ולשבעה.** שֶׁיִּהְיוּ הַכֹּל נִשְׁבָּעִין בְּיִךְ —״אִם לֹא יֶאֱרַע לִי כְּדֶרֶךְ שֶׁאֵרַע לְפְלוֹנִית״, וְכֵן הוּא אוֹמֵר ״וְהִנַּחְתֶּם שִׁמְכֶם לִשְׁבוּעָה לִבְחִירַי״ (ישעיהו ס״ה), שֶׁהַצַּדִּיקִים נִשְׁבָּעִים בְּפֻרְעָנוּתָן שֶׁל רְשָׁעִים, וְכֵן לְעִנְיַן הַבְּרָכָה, ״וְנִבְרְכוּ וְגוֹ׳״ (בראשית י״ב), ״בְּךָ יְבָרֵךְ יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר״ (שם מ״ח)׃
>
> **את ירכך.** בְּקְלָלָה הַקָּדִים יֶרֶךְ לַבֶּטֶן, לְפִי שֶׁבָּהּ הִתְחִילָה בַּעֲבֵרָה תְּחִלָּה (סוטה ח׳)׃
>
> **צבה.** כְּתַרְגּוּמוֹ, נְפוּחָה׃

כ״ב וּבָאוּ הַמַּיִם הַמְאָרְרִים הָאֵלֶּה בְּמֵעַיִךְ לַצְבוֹת בֶּטֶן וְלַנְפֵּל יָרֵךְ וְאָמְרָה הָאִשָּׁה אָמֵן ׀ אָמֵן׃

> **לצבות בטן.** כְּמוֹ לְהַצְבוֹת בֶּטֶן, זֶהוּ שְׁמוּשׁ פַּתָּח שֶׁהַלָּמֶ״ד נְקוּדָה בוֹ. וְכֵן ״לַנְחֹתָם הַדֶּרֶךְ״ (שמות י״ג), ״לַרְאֹתְכֶם בַּדֶּרֶךְ אֲשֶׁר תֵּלְכוּ בָהּ״ (דברים א׳), וְכֵן ״לַנְפֵּל יָרֵךְ״ — לְהַנְפִּיל יָרֵךְ, שֶׁהַמַּיִם מַצְבִּים אֶת הַבֶּטֶן וּמַפִּילִים אֶת הַיָּרֵךְ׃
>
> **לצבות בטן ולנפל ירך.** בִּטְנוֹ וִירֵכוֹ שֶׁל בּוֹעֵל, אוֹ אֵינוֹ אֶלָּא נִבְעֶלֶת, כְּשֶׁהוּא אוֹמֵר ״אֶת יֶרֶךְ נֹפֶלֶת וְאֶת בִּטְנֵךְ צָבֶה״ הֲרֵי שֶׁל נִבְעֶלֶת אָמוּר (סוטה כ״ח)׃
>
> **אמן אמן.** קַבָּלַת שְׁבוּעָה – אָמֵן עַל הָאָלָה אָמֵן עַל הַשְּׁבוּעָה, אָמֵן אִם מֵאִישׁ זֶה אָמֵן אִם מֵאִישׁ אַחֵר, אָמֵן שֶׁלֹּא סָטִיתִי אֲרוּסָה וּנְשׂוּאָה שׁוֹמֶרֶת יָבָם וּכְנוּסָה (שם י״ח)׃

כ״ג וְכָתַב אֶת־הָאָלֹת הָאֵלֶּה הַכֹּהֵן בַּסֵּפֶר וּמָחָה אֶל־מֵי הַמָּרִים׃

כ״ד וְהִשְׁקָה אֶת־הָאִשָּׁה אֶת־מֵי הַמָּרִים הַמְאָרְרִים וּבָאוּ בָהּ הַמַּיִם הַמְאָרְרִים לְמָרִים׃

> **והשקה את האשה.** אֵין זֶה סֵדֶר הַמַּעֲשֶׂה, שֶׁהָרֵי בַּתְּחִלָּה מַקְרִיב מִנְחָתָהּ, אֶלָּא הַכָּתוּב מְבַשֶּׂרְךָ שֶׁכְּשֶׁיִּשְׁקֶנָּה יָבֹאוּ בָהּ לְמָרִים; לְפִי שֶׁנֶּאֱמַר בֶּטֶן וְיֶרֶךְ, מִנַּיִן לִשְׁאָר כָּל הַגּוּף? תַּ״ל **ובאו בה** — בְּכֻלָּהּ, א״כ מַה תַּ״ל בֶּטֶן וְיֶרֶךְ? לְפִי שֶׁהֵן הַתְּחִילוּ בַּעֲבֵרָה תְּחִלָּה לְפִיכָךְ הַתְּחִיל מֵהֶם הַפָּרָשָׁה (ספרי)׃
>
> **למרים.** לְהְיוֹת לָהּ רָעִים וּמָרִים׃

כ״ה וְלָקַח הַכֹּהֵן מִיַּד הָאִשָּׁה אֶת מִנְחַת הַקְּנָאֹת וְהֵנִיף אֶת־הַמִּנְחָה לִפְנֵי יְהוָה וְהִקְרִיב אֹתָהּ אֶל־הַמִּזְבֵּחַ׃

> **והניף.** מוֹלִיךְ וּמֵבִיא מַעֲלֶה וּמוֹרִיד, וְאַף הִיא מְנִיפָה עִמּוֹ, שֶׁיָּדָהּ לְמַעְלָה מִיָּדוֹ שֶׁל כֹּהֵן׃
>
> **והקריב אתה.** זוֹ הִיא הַגְּשָׁתָהּ בְּקֶרֶן דְּרוֹמִית מַעֲרָבִית שֶׁל מִזְבֵּחַ קֹדֶם קֳמִיצָה, כְּשְׁאָר מְנָחוֹת (סוטה י״ד)׃

כ״ו וְקָמַץ הַכֹּהֵן מִן־הַמִּנְחָה אֶת־אַזְכָּרָתָהּ וְהִקְטִיר הַמִּזְבֵּחָה וְאַחַר יַשְׁקֶה אֶת־הָאִשָּׁה אֶת־הַמָּיִם׃

> **אזכרתה.** הוּא הַקֹּמֶץ, שֶׁעַ״י הַקְּטָרָתוֹ הַמִּנְחָה בָּאָה לְזִכָּרוֹן לְגָבוֹהַּ (ספרי)׃

כ״ז וְהִשְׁקָהּ אֶת־הַמַּיִם וְהָיְתָה אִם־נִטְמְאָה וַתִּמְעֹל מַעַל בְּאִישָׁהּ וּבָאוּ בָהּ הַמַּיִם הַמְאָרְרִים לְמָרִים וְצָבְתָה בִטְנָהּ וְנָפְלָה יְרֵכָהּ וְהָיְתָה הָאִשָּׁה לְאָלָה בְּקֶרֶב עַמָּהּ׃

והשקה את המים. לְרַבּוֹת, שֶׁאִם אָמְרָה אֵינִי שׁוֹתָה לְאַחַר שֶׁנִּמְחֲקָה מְגִלָּה, מְעַרְעָרִין אוֹתָהּ וּמַשְׁקִין אוֹתָהּ בְּעַל כָּרְחָהּ, אֶלָּא א״כ אָמְרָה טְמֵאָה אֲנִי (ספרי; סוטה כ׳):

וצבתה בטנה וגו׳. אַע״פ שֶׁבַּקַּלָּלָה הִזְכִּיר יָרֵךְ תְּחִלָּה, הַמַּיִם אֵין בּוֹדְקִין אֶלָּא כְּדַרְכָּן כְּנִיסָתָן בָּהּ (שם ט׳):

והיתה האשה לאלה. כְּמוֹ שֶׁפֵּרַשְׁתִּי, שֶׁיִּהְיֶה הַכֹּל אָלִין בָּהּ:

בקרב עמה. הֶפְרֵשׁ יֵשׁ בֵּין אָדָם הַמִּתְנַוֵּל בְּמָקוֹם שֶׁנִּבְזֶה, לְאָדָם הַמִּתְנַוֵּל בְּמָקוֹם שֶׁאֵינוֹ נִבְזֶה:

כ״ח **וְאִם־לֹא נִטְמְאָה֙ הָאִשָּׁ֔ה וּטְהֹרָ֖ה הִ֑וא וְנִקְּתָ֖ה וְנִזְרְעָ֥ה זָֽרַע׃**

ואם לא נטמא האשה. בְּסֹתִירָה זוֹ:

וטהרה הוא. מִמָּקוֹם אַחֵר:

ונקתה. מִמַּיִם הַמְאָרְרִים, וְלֹא עוֹד אֶלָּא **ונזרעה זרע** — אִם הָיְתָה יוֹלֶדֶת בְּצַעַר תֵּלֵד בְּרֶוַח, אִם הָיְתָה יוֹלֶדֶת שְׁחֹרִים, מֵעַתָּה יוֹלֶדֶת לְבָנִים:

כ״ט **זֹ֣את תּוֹרַ֣ת הַקְּנָאֹ֗ת אֲשֶׁ֤ר תִּשְׂטֶה֙ אִשָּׁ֣ה תַּחַ֣ת אישָׁ֔הּ וְנִטְמָֽאָה׃**

ל׳ **אוֹ֣ אִ֔ישׁ אֲשֶׁ֥ר תַּעֲבֹ֛ר עָלָ֥יו רוּחַ־קִנְאָ֖ה וְקִנָּ֣א אֶת־אִשְׁתּ֑וֹ וְהֶֽעֱמִ֤יד אֶת־הָאִשָּׁה֙ לִפְנֵ֣י יְהוָ֔ה וְעָשָׂ֥ה לָ֖הּ הַכֹּהֵ֑ן אֵ֥ת כָּל־הַתּוֹרָ֖ה הַזֹּֽאת׃**

או איש. כְּמוֹ ״אוֹ נוֹדַע״ (שמות כ״א), כְּלוֹמַר אִם אִישׁ קַנַּאי הוּא, לְכָךְ **והעמיד את האשה.**

ל״א **וְנָקָ֥ה הָאִ֖ישׁ מֵעָ֑וֹן וְהָאִשָּׁ֥ה הַהִ֛וא תִּשָּׂ֥א אֶת־עֲוֹנָ֖הּ׃ {פ}**

ונקה האיש מעון. אִם בְּדָקוּהָ הַמַּיִם, אַל יִדְאַג לוֹמַר ״חַבְתִּי בְמִיתָתָהּ״, נָקִי הוּא מִן הָעֹנֶשׁ; דְּ״אַ: מְשַׁיַּשְׁקֶנָּה תְּהֵא אֶצְלוֹ בְּהֶתֵּר, וְנָקָה מֵעָוֹן, שֶׁהַסּוֹטָה אֲסוּרָה לְבַעְלָהּ (ספרי):

פרק ו׳

א׳ **וַיְדַבֵּ֥ר יְהוָ֖ה אֶל־מֹשֶׁ֥ה לֵאמֹֽר׃**

ב׳ **דַּבֵּ֞ר אֶל־בְּנֵ֤י יִשְׂרָאֵל֙ וְאָמַרְתָּ֣ אֲלֵהֶ֔ם אִ֥ישׁ אִ֛ישָׁה כִּ֥י יַפְלִ֖א לִנְדֹּ֣ר נֶ֑דֶר נָזִ֖יר לְהַזִּ֥יר לַיהוָֽה׃**

כי יפלא. יַפְרִישׁ; לָמָּה נִסְמְכָה פָּרָשַׁת נָזִיר לְפָרָשַׁת סוֹטָה? לוֹמַר לְךָ שֶׁכָּל הָרוֹאֶה סוֹטָה בְּקִלְקוּלָהּ יַזִּיר עַצְמוֹ מִן הַיַּיִן, שֶׁהוּא מֵבִיא לִידֵי נאוף (סוטה ב׳):

נדר נזיר. אֵין נְזִירָה בְּכָל מָקוֹם אֶלָּא פְּרִישָׁה, אַף כָּאן שֶׁפֵּרֵשׁ מִן הַיַּיִן:

להזיר לה׳. לְהַבְדִּיל עַצְמוֹ מִן הַיַּיִן לְשֵׁם שָׁמַיִם:

ג׳ **מִיַּ֥יִן וְשֵׁכָ֖ר יַזִּ֑יר חֹ֣מֶץ יַ֤יִן וְחֹמֶץ֙ שֵׁכָ֔ר לֹ֥א יִשְׁתֶּ֖ה וְכָל־מִשְׁרַ֣ת עֲנָבִ֑ים לֹ֥א יִשְׁתֶּ֖ה וַעֲנָבִ֥ים לַחִ֛ים וִיבֵשִׁ֖ים לֹ֥א יֹאכֵֽל׃**

מיין ושכר. כְּתַרְגּוּמוֹ ״מֵחֲמַר חֲדַת וַעֲתִיק״, שֶׁהַיַּיִן מְשַׁכֵּר כְּשֶׁהוּא יָשָׁן:

וכל משרת. לְשׁוֹן צְבִיעָה בְּמַיִם וְכָל מַשְׁקֶה; וּבִלְשׁוֹן מִשְׁנָה יֵשׁ הַרְבֵּה, אֵין שׁוֹרִין דְּיוֹ וְסַמָּנִים (שבת י״ז), נָזִיר שֶׁשָּׁרָה פִּתּוֹ (נזיר ל״ד):

ד׳ **כֹּ֚ל יְמֵ֣י נִזְר֔וֹ מִכֹּ֕ל אֲשֶׁ֥ר יֵעָשֶׂ֖ה מִגֶּ֣פֶן הַיַּ֑יִן מֵחַרְצַנִּ֥ים וְעַד־זָ֖ג לֹ֥א יֹאכֵֽל׃**

חרצנים. הֵם הַגַּרְעִינִין:

זג. הֵם קְלִפּוֹת שֶׁמִּבַּחוּץ, שֶׁהַחַרְצַנִּים בְּתוֹכָן כְּעִנְבָּל בְּזוּג:

ה׳ **כָּל־יְמֵ֣י נֶ֣דֶר נִזְר֗וֹ תַּ֚עַר לֹא־יַעֲבֹ֣ר עַל־רֹאשׁ֔וֹ עַד־מְלֹאת֩ הַיָּמִ֨ם אֲשֶׁר־יַזִּ֜יר לַיהוָ֗ה קָד֤וֹשׁ יִהְיֶה֙ גַּדֵּ֣ל פֶּ֔רַע שְׂעַ֖ר רֹאשֽׁוֹ׃**

קדש יהיה. הַשֵּׂעָר שֶׁלּוֹ, לְגַדֵּל הַפֶּרַע שֶׁל שְׂעַר רֹאשׁוֹ (ספרי; תענית י״א):

פרע. נָקוּד פַּתָּח קָטָן אַף שֶׁהוּא דָּבוּק לִשְׂעַר רֹאשׁוֹ — פֶּרַע שֶׁל שֵׂעָר, וּפֵרוּשׁ שֶׁל פֶּרַע, גִּדּוּל שֶׁל שֵׂעָר, וְכֵן ״אֶת רֹאשׁוֹ לֹא יִפְרָע״ (ויקרא כ״א), וְאֵין קָרוּי פֶּרַע פָּחוֹת מִשְּׁלֹשִׁים יוֹם (ספרי; סנהדרין כ״ב):

ו׳ כָּל־יְמֵי הַזִּירוֹ לַיהוָה עַל־נֶפֶשׁ מֵת לֹא יָבֹא׃

ז׳ לְאָבִיו וּלְאִמּוֹ לְאָחִיו וּלְאַחֹתוֹ לֹא־יִטַּמָּא לָהֶם בְּמֹתָם כִּי נֵזֶר אֱלֹהָיו עַל־רֹאשׁוֹ׃

ח׳ כֹּל יְמֵי נִזְרוֹ קָדֹשׁ הוּא לַיהוָה׃

כל ימי נזרו קדש הוא. זוֹ קְדֻשַּׁת הַגּוּף, מִלְּטַמֵּא לְמֵתִים (ספרי)׃

ט׳ וְכִי־יָמוּת מֵת עָלָיו בְּפֶתַע פִּתְאֹם וְטִמֵּא רֹאשׁ נִזְרוֹ וְגִלַּח רֹאשׁוֹ בְּיוֹם טָהֳרָתוֹ בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי יְגַלְּחֶנּוּ׃

בפתע. זֶה אֹנֶס׃

פתאום. זֶה שׁוֹגֵג, וְי״א פֶּתַע פִּתְאֹם דָּבָר אֶחָד הוּא – מִקְרֶה שֶׁל פִּתְאוֹם׃

וכי ימות מת עליו. בְּאֹהֶל שֶׁהוּא בּוֹ׃

ביום טהרתו. בְּיוֹם הַזָּאָתוֹ, אוֹ אֵינוֹ אֶלָּא בַּשְּׁמִינִי שֶׁהוּא טָהוֹר לְגַמְרֵי, תַּ״ל ״בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי״, אִי שְׁבִיעִי יָכוֹל אֲפִלּוּ לֹא הִזָּה, תַּ״ל ״בְּיוֹם טָהֳרָתוֹ״ (ספרי)׃

י׳ וּבַיּוֹם הַשְּׁמִינִי יָבִא שְׁתֵּי תֹרִים אוֹ שְׁנֵי בְּנֵי יוֹנָה אֶל־הַכֹּהֵן אֶל־פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד׃

וביום השמיני יבא שתי תרים. לְהוֹצִיא אֶת הַשְּׁבִיעִי, אוֹ אֵינוֹ אֶלָּא לְהוֹצִיא אֶת הַתְּשִׁיעִי ? קָבַע זְמַן לַקְּרֵבִין וְקָבַע זְמַן לַמַּקְרִיבִין, מַה קָּרֵבִין הִכְשִׁיר שְׁמִינִי וּמִשְׁמִינִי וָהָלְאָה, אַף מַקְרִיבִין שְׁמִינִי וּמִשְׁמִינִי וָהָלְאָה (שם)׃

י״א וְעָשָׂה הַכֹּהֵן אֶחָד לְחַטָּאת וְאֶחָד לְעֹלָה וְכִפֶּר עָלָיו מֵאֲשֶׁר חָטָא עַל־הַנָּפֶשׁ וְקִדַּשׁ אֶת־רֹאשׁוֹ בַּיּוֹם הַהוּא׃

מאשר חטא על הנפש. שֶׁלֹּא נִזְהַר מִטֻּמְאַת הַמֵּת, רַבִּי אֶלְעָזָר הַקַּפָּר אוֹמֵר, שֶׁצִּעֵר עַצְמוֹ מִן הַיַּיִן (ספרי ; נזיר י״ט)׃

וקדש את ראשו. לְחַזֵּר וּלְהַתְחִיל מִנְיַן נְזִירוּתוֹ׃

י״ב וְהִזִּיר לַיהוָה אֶת־יְמֵי נִזְרוֹ וְהֵבִיא כֶּבֶשׂ בֶּן־שְׁנָתוֹ לְאָשָׁם וְהַיָּמִים הָרִאשֹׁנִים יִפְּלוּ כִּי טָמֵא נִזְרוֹ׃

והזיר לה׳ את ימי נזרו. יַחֲזֹר וְיִמְנֶה נְזִירוּתוֹ כְּבַתְּחִלָּה׃

והימים הראשנים יפלו. לֹא יַעֲלוּ מִן הַמִּנְיָן׃

י״ג וְזֹאת תּוֹרַת הַנָּזִיר בְּיוֹם מְלֹאת יְמֵי נִזְרוֹ יָבִיא אֹתוֹ אֶל־פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד׃

יביא אתו. יָבִיא אֶת עַצְמוֹ, וְזֶה אֶחָד מִשְּׁלֹשָׁה אֻתִּים שֶׁהָיָה רַבִּי יִשְׁמָעֵאל דּוֹרֵשׁ בֵּן, כַּיּוֹצֵא בּוֹ ״וְהִשִּׁיאוּ אוֹתָם עָוֹן אַשְׁמָה״ (ויקרא כ״ב) — אֶת עַצְמָם, כַּיּוֹצֵא בּוֹ ״וַיִּקְבֹּר אֹתוֹ בַּגַּי״ (דברים ל״ד) — הוּא קָבַר אֶת עַצְמוֹ׃

י״ד וְהִקְרִיב אֶת־קָרְבָּנוֹ לַיהוָה כֶּבֶשׂ בֶּן־שְׁנָתוֹ תָּמִים אֶחָד לְעֹלָה וְכַבְשָׂה אַחַת בַּת־שְׁנָתָהּ תְּמִימָה לְחַטָּאת וְאַיִל־אֶחָד תָּמִים לִשְׁלָמִים׃

ט״ו וְסַל מַצּוֹת סֹלֶת חַלֹּת בְּלוּלֹת בַּשָּׁמֶן וּרְקִיקֵי מַצּוֹת מְשֻׁחִים בַּשָּׁמֶן וּמִנְחָתָם וְנִסְכֵּיהֶם׃

ומנחתם ונסכיהם. שֶׁל עוֹלָה וּשְׁלָמִים ; לְפִי שֶׁהָיוּ בִכְלָל, וְיָצְאוּ לִדּוֹן בְּדָבָר חָדָשׁ — שֶׁיִּטָּעֲנוּ לֶחֶם — הֻחֲזְרוּ לִכְלָלָן, שֶׁיִּטָּעֲנוּ נְסָכִים כְּדִין עוֹלָה וּשְׁלָמִים (ספרי)׃

חלות מצות ורקיקי מצות. עֲשָׂר מִכָּל מִין׃

ט״ז וְהִקְרִיב הַכֹּהֵן לִפְנֵי יְהוָה וְעָשָׂה אֶת־חַטָּאתוֹ וְאֶת־עֹלָתוֹ׃

י״ז וְאֶת־הָאַיִל יַעֲשֶׂה זֶבַח שְׁלָמִים לַיהוָה עַל סַל הַמַּצּוֹת וְעָשָׂה הַכֹּהֵן אֶת־מִנְחָתוֹ וְאֶת־נִסְכּוֹ׃

זבח שלמים לה׳ על סל המצות. יִשְׁחַט אֶת הַשְּׁלָמִים עַל מְנָת לְקַדֵּשׁ אֶת הַלֶּחֶם (עי׳ מנחות מ״ו)׃

את מנחתו ואת נסכו. שֶׁל אַיִל׃

י״ח וְגִלַּח הַנָּזִיר פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד אֶת־רֹאשׁ נִזְרוֹ וְלָקַח אֶת־שְׂעַר רֹאשׁ נִזְרוֹ וְנָתַן עַל־הָאֵשׁ אֲשֶׁר־תַּחַת זֶבַח הַשְּׁלָמִים׃

וגלח הנזיר פתח אוהל מועד. יָכוֹל יְגַלֵּחַ בָּעֲזָרָה, תַּלְמוּד לוֹמַר פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד״׃

אשר תחת זבח השלמים. תַּחַת הַדּוּד שֶׁהוּא מְבַשֵּׁל בּוֹ, לְפִי שֶׁשַּׁלְמֵי נָזִיר הָיוּ מִתְבַּשְּׁלִין בָּעֲזָרָה, שֶׁצָּרִיךְ לִטֹּל הַכֹּהֵן הַזְּרוֹעַ אַחַר שֶׁנִּתְבַּשְּׁלָה וּלְהָנִיף לִפְנֵי ה׳ (עי׳ נזיר מ״ה)׃

י״ט וְלָקַח הַכֹּהֵן אֶת־הַזְּרֹעַ בְּשִׁלָּהּ מִן־הָאָיִל וְחַלַּת מַצָּה אַחַת מִן־הַסַּל וּרְקִיק מַצָּה אֶחָד וְנָתַן עַל־כַּפֵּי הַנָּזִיר אַחַר הִתְגַּלְּחוֹ אֶת־נִזְרוֹ׃

הזרע בשלה. לְאַחַר שֶׁנִּתְבַּשְּׁלָה (חולין פ״ח)׃

כ׳ וְהֵנִיף אֹתָם הַכֹּהֵן | תְּנוּפָה לִפְנֵי יְהוָה קֹדֶשׁ הוּא לַכֹּהֵן עַל חֲזֵה הַתְּנוּפָה וְעַל שׁוֹק הַתְּרוּמָה וְאַחַר יִשְׁתֶּה הַנָּזִיר יָיִן׃

קדש הוא לכהן. הַחַלָּה וְהָרָקִיק וְהַזְּרוֹעַ תְּרוּמָה הֵן לַכֹּהֵן׃

על חזה התנופה. מִלְּבַד חָזֶה וְשׁוֹק הָרְאוּיִים לוֹ מִכָּל שְׁלָמִים מוּסָף עַל שַׁלְמֵי נָזִיר הַזְּרוֹעַ הַזֶּה, לְפִי שֶׁהָיוּ שַׁלְמֵי נָזִיר בִּכְלָל, וְיָצְאוּ לִדּוֹן בַּדָּבָר הֶחָדָשׁ — לְהַפְרִשַׁת זְרוֹעַ — הֻצְרַךְ לְהַחְזִירָן לִכְלָלָן לִדּוֹן אַף בְּחָזֶה וְשׁוֹק (ספרי)׃

כ״א זֹאת תּוֹרַת הַנָּזִיר אֲשֶׁר יִדֹּר קָרְבָּנוֹ לַיהוָה עַל־נִזְרוֹ מִלְבַד אֲשֶׁר־תַּשִּׂיג יָדוֹ כְּפִי נִדְרוֹ אֲשֶׁר יִדֹּר כֵּן יַעֲשֶׂה עַל תּוֹרַת נִזְרוֹ׃ {פ}

מלבד אשר תשיג ידו. שֶׁאִם אָמַר הֲרֵינִי נָזִיר עַל מְנָת לְגַלֵּחַ עַל מֵאָה עוֹלוֹת וְעַל מֵאָה שְׁלָמִים, כְּפִי נִדְרוֹ אֲשֶׁר יִדֹּר כֵּן יַעֲשֶׂה — מוּסָף עַל תּוֹרַת נִזְרוֹ׃ עַל תּוֹרַת הַנָּזִיר, מוּסָף וְלֹא יֶחְסַר, שֶׁאִם אָמַר הֲרֵינִי נָזִיר חֲמֵשׁ נְזִירוֹת עַל מְנָת לְגַלֵּחַ עַל שֶׁלֹּשׁ בְּהֵמוֹת הַלָּלוּ, אֵין אֲנִי קוֹרֵא בּוֹ ״כַּאֲשֶׁר יִדֹּר כֵּן יַעֲשֶׂה״ (שם)׃

כ״ב וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר׃

כ״ג דַּבֵּר אֶל־אַהֲרֹן וְאֶל־בָּנָיו לֵאמֹר כֹּה תְבָרְכוּ אֶת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אָמוֹר לָהֶם׃ {ס}

אמור. כְּמוֹ זָכוֹר, שָׁמוֹר, בְּלַעַז דישנ״ט׃

אמור להם. שֶׁיִּהְיוּ כֻלָּם שׁוֹמְעִים (שם)׃

אמור. מָלֵא — לֹא תְבָרְכֵם בְּחִפָּזוֹן וּבַהֲלוּת, אֶלָּא בְּכַוָּנָה וּבְלֵב שָׁלֵם (תנחומא)׃

כ״ד יְבָרֶכְךָ יְהוָה וְיִשְׁמְרֶךָ׃ {ס}

יברכך. שֶׁיִּתְבָּרְכוּ נְכָסֶיךָ׃

וישמרך. שֶׁלֹּא יָבֹאוּ עָלֶיךָ שׁוֹדְדִים לִטֹּל מָמוֹנְךָ; שֶׁהַנּוֹתֵן מַתָּנָה לְעַבְדּוֹ אֵינוֹ יָכוֹל לִשְׁמֹרוֹ מִכָּל אָדָם, וְכֵיוָן שֶׁבָּאִים לִסְטִים עָלָיו וְנוֹטְלִין אוֹתָהּ מִמֶּנּוּ, מַה הֲנָאָה יֵשׁ לוֹ בְּמַתָּנָה זוֹ? אֲבָל הַקָּבָ״ה, הוּא הַנּוֹתֵן, הוּא הַשּׁוֹמֵר; וְהַרְבֵּה מִדְרָשִׁים דָּרְשׁוּ בּוֹ בְּסִפְרֵי׃

כ״ה יָאֵר יְהוָה | פָּנָיו אֵלֶיךָ וִיחֻנֶּךָּ׃ {ס}

יאר השם פניו אליך. יַרְאֶה לְךָ פָּנִים שׂוֹחֲקוֹת, פָּנִים צְהֻבּוֹת׃

ויחנך. יִתֵּן לְךָ חֵן (תנחומא)׃

כ״ו יִשָּׂא יְהוָה | פָּנָיו אֵלֶיךָ וְיָשֵׂם לְךָ שָׁלוֹם׃ {ס}

ישא ה׳ פניו אליך. יִכְבֹּשׁ כַּעֲסוֹ׃

כ״ז וְשָׂמוּ אֶת־שְׁמִי עַל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַאֲנִי אֲבָרְכֵם׃ {ס}

ושמו את שמי. יְבָרְכוּם בַּשֵּׁם הַמְפֹרָשׁ (ספרי)׃

ואני אברכם. לְיִשְׂרָאֵל, וְאַסְכִּים עִם הַכֹּהֲנִים; דְּ״אַ, וַאֲנִי אֲבָרְכֵם — לַכֹּהֲנִים (חולין מ״ט)׃

פרק ז׳

א׳ וַיְהִי בְּיוֹם כַּלּוֹת מֹשֶׁה לְהָקִים אֶת־הַמִּשְׁכָּן וַיִּמְשַׁח אֹתוֹ וַיְקַדֵּשׁ אֹתוֹ וְאֶת־כָּל־כֵּלָיו וְאֶת־הַמִּזְבֵּחַ וְאֶת־כָּל־כֵּלָיו וַיִּמְשָׁחֵם וַיְקַדֵּשׁ אֹתָם׃

ויהי ביום כלות משה. כלת כְּתִיב — יוֹם הֻקְמַת הַמִּשְׁכָּן הָיוּ יִשְׂרָאֵל כְּכַלָּה הַנִּכְנֶסֶת לַחֻפָּה (פסיקתא ; תנחומא)׃

כלות משה. בְּצַלְאֵל וְאָהֳלִיאָב וְכָל חֲכַם לֵב עָשׂוּ אֶת הַמִּשְׁכָּן, וּתְלָאוֹ הַכָּתוּב בְּמֹשֶׁה, לְפִי שֶׁמָּסַר נַפְשׁוֹ עָלָיו, לִרְאוֹת תַּבְנִית כָּל דָּבָר וְדָבָר כְּמוֹ שֶׁהֶרְאָהוּ בָּהָר, לְהוֹרוֹת לְעוֹשֵׂי הַמְּלָאכָה, וְלֹא טָעָה בְּתַבְנִית אַחַת ; וְכֵן מָצִינוּ בְּדָוִד, לְפִי שֶׁמָּסַר נַפְשׁוֹ עַל בִּנְיַן בֵּית הַמִּקְדָּשׁ, שֶׁנֶּאֱמַר ״זְכוֹר ה׳ לְדָוִד אֵת כָּל עֻנּוֹתוֹ אֲשֶׁר נִשְׁבַּע לַה״ וְגוֹ׳ (תהילים קל״ב), לְפִיכָךְ נִקְרָא עַל שְׁמוֹ, שֶׁנֶּאֱמַר (מ״א י״ב) ״רְאֵה בֵיתְךָ דָּוִד״ (תנחומא)׃

כלות משה להקים. וְלֹא נֶאֱמַר בְּיוֹם הָקִים, מְלַמֵּד שֶׁכָּל שִׁבְעַת יְמֵי הַמִּלּוּאִים הָיָה מֹשֶׁה מַעֲמִידוֹ וּמְפָרְקוֹ, וּבְאוֹתוֹ הַיּוֹם הֶעֱמִידוֹ וְלֹא פֵּרְקוֹ, לְכָךְ נֶאֱמַר ״כַּלּוֹת מֹשֶׁה לְהָקִים״ — אוֹתוֹ הַיּוֹם כָּלוּ הֻקְמוֹתָיו, וְרֹאשׁ חֹדֶשׁ נִיסָן הָיָה, בַּשֵּׁנִי נִשְׂרְפָה הַפָּרָה, בַּשְּׁלִישִׁי הִזָּה הַזָּיָה רִאשׁוֹנָה, וּבַשְּׁבִיעִי גִּלְּחוּ (ספרי)׃

ב׳ וַיַּקְרִיבוּ נְשִׂיאֵי יִשְׂרָאֵל רָאשֵׁי בֵּית אֲבֹתָם הֵם נְשִׂיאֵי הַמַּטֹּת הֵם הָעֹמְדִים עַל־הַפְּקֻדִים׃

הם נשיאי המטה. שֶׁהָיוּ שׁוֹטְרִים עֲלֵיהֶם בְּמִצְרַיִם וְהָיוּ מַכִּים עֲלֵיהֶם, שֶׁנֶּאֱמַר (שמות ה׳) וַיַּכּוּ שֹׁטְרֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל וְגוֹ׳ (ספרי)׃

הם העמדים על הפקדים. שֶׁעָמְדוּ עִם מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן כְּשֶׁמָּנוּ אֶת יִשְׂרָאֵל, שֶׁנֶּאֱמַר ״וְאִתְּכֶם יִהְיוּ וְגוֹ׳״ (במדבר א׳)׃

ג׳ וַיָּבִיאוּ אֶת־קָרְבָּנָם לִפְנֵי יְהוָה שֵׁשׁ־עֶגְלַת צָב וּשְׁנֵי עָשָׂר בָּקָר עֲגָלָה עַל־שְׁנֵי הַנְּשִׂאִים וְשׁוֹר לְאֶחָד וַיַּקְרִיבוּ אוֹתָם לִפְנֵי הַמִּשְׁכָּן׃

שש עגלת צב. אֵין צָב אֶלָּא מְחֻפִּים, וְכֵן ״וּבַצַּבִּים וּבַפְּרָדִים״ (ישעיה ס״ו) ; עֲגָלוֹת מְכֻסּוֹת קְרוּיוֹת צַבִּים׃

ויקריבו אותם לפני המשכן. שֶׁלֹּא קִבֵּל מֹשֶׁה מִיָּדָם עַד שֶׁנֶּאֱמַר לוֹ מִפִּי הַמָּקוֹם ; אָמַר רַבִּי נָתָן מָה רָאוּ הַנְּשִׂיאִים לְהִתְנַדֵּב כָּאן בַּתְּחִלָּה, וּבִמְלֶאכֶת הַמִּשְׁכָּן לֹא הִתְנַדְּבוּ תְּחִלָּה ? אֶלָּא כָּךְ אָמְרוּ הַנְּשִׂיאִים, יִתְנַדְּבוּ צִבּוּר מַה שֶּׁיִּתְנַדְּבוּ, וּמַה שֶּׁמִּסְתַּיְּרִין, אָנוּ מַשְׁלִימִין, כֵּיוָן שֶׁרָאוּ שֶׁהִשְׁלִימוּ צִבּוּר אֶת הַכֹּל, שֶׁנֶּאֱמַר ״וְהַמְּלָאכָה הָיְתָה דַיָּם״ (שמות ל״ו), אָמְרוּ מֵעַתָּה מַה לָּנוּ לַעֲשׂוֹת ? הָבִיאוּ אַבְנֵי הַשֹּׁהַם וְהַמִּלּוּאִים לָאֵפוֹד וְלַחֹשֶׁן, לְכָךְ הִתְנַדְּבוּ כָּאן תְּחִלָּה (ספרי)׃

ד׳ וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר׃

ה׳ קַח מֵאִתָּם וְהָיוּ לַעֲבֹד אֶת־עֲבֹדַת אֹהֶל מוֹעֵד וְנָתַתָּה אוֹתָם אֶל־הַלְוִיִּם אִישׁ כְּפִי עֲבֹדָתוֹ׃

ו׳ וַיִּקַּח מֹשֶׁה אֶת־הָעֲגָלֹת וְאֶת־הַבָּקָר וַיִּתֵּן אוֹתָם אֶל־הַלְוִיִּם׃

ז׳ אֵת | שְׁתֵּי הָעֲגָלוֹת וְאֵת֙ אַרְבַּעַת הַבָּקָ֔ר נָתַ֖ן לִבְנֵ֣י גֵרְשׁ֑וֹן כְּפִ֖י עֲבֹדָתָֽם׃

כפי עבדתם. שֶׁהָיָה מַשָּׂא בְּנֵי גֵרְשׁוֹן קַל מִשֶּׁל מְרָרִי, שֶׁהָיוּ נוֹשְׂאִים הַקְּרָשִׁים וְהָעַמּוּדִים וְהָאֲדָנִים׃

ח׳ וְאֵת | אַרְבַּ֥ע הָעֲגָלֹ֖ת וְאֵת֙ שְׁמֹנַ֣ת הַבָּקָ֔ר נָתַ֖ן לִבְנֵ֣י מְרָרִ֑י כְּפִ֤י עֲבֹדָתָם֙ בְּיַד֙ אִיתָמָ֣ר בֶּן־אַהֲרֹ֔ן הַכֹּהֵֽן׃

ט׳ וְלִבְנֵי קְהָת לֹא נָתָן כִּי־עֲבֹדַת הַקֹּדֶשׁ עֲלֵהֶם בַּכָּתֵף יִשָּׂאוּ׃

כי עבדת הקדש עלהם. מַשָּׂא דִּבְרֵי הַקֹּדֶשׁ — הָאָרוֹן וְהַשֻּׁלְחָן וְגוֹ׳, לְפִיכָךְ בַּכָּתֵף יִשָּׂאוּ׃

י׳ וַיַּקְרִיבוּ הַנְּשִׂאִים אֶת חֲנֻכַּת הַמִּזְבֵּחַ בְּיוֹם הִמָּשַׁח אֹתוֹ וַיַּקְרִיבוּ הַנְּשִׂיאִם אֶת־קָרְבָּנָם לִפְנֵי הַמִּזְבֵּחַ׃

ויקריבו הנשאים את חנכת המזבח. לְאַחַר שֶׁהִתְנַדְּבוּ הָעֲגָלוֹת וְהַבָּקָר לְשֵׂאת הַמִּשְׁכָּן, נְשָׂאָם לִבָּם לְהִתְנַדֵּב קָרְבְּנוֹת הַמִּזְבֵּחַ לְחֻנְכּוֹ׃

ויקריבו הנשיאם את קרבנם לפני המזבח. כִּי לֹא קִבֵּל מֹשֶׁה מִיָּדָם עַד שֶׁנֶּאֱמַר לוֹ מִפִּי הַגְּבוּרָה (ספרי)׃

י״א וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה נָשִׂיא אֶחָד לַיּוֹם נָשִׂיא אֶחָד֙ לַיּ֣וֹם יַקְרִ֔יבוּ אֶת־קָרְבָּנָ֖ם לַחֲנֻכַּ֣ת הַמִּזְבֵּ֑חַ {ס}

יקריבו את קרבנם לחנכת המזבח. וַעֲדַיִן לֹא הָיָה יוֹדֵעַ מֹשֶׁה הֵיאַךְ יַקְרִיבוּ, אִם כְּסֵדֶר תּוֹלְדוֹתָם, אִם כְּסֵדֶר הַמַּסָּעוֹת, עַד שֶׁנֶּאֱמַר לוֹ מִפִּי הַקָּבָ״ה יַקְרִיבוּ לַמַּסָּעוֹת, אִישׁ יוֹמוֹ (שם)׃

י״ב וַיְהִי הַמַּקְרִיב בַּיּוֹם הָרִאשׁוֹן אֶת־קָרְבָּנוֹ נַחְשׁוֹן בֶּן־עַמִּינָדָב לְמַטֵּה יְהוּדָה׃

ביום הראשון. אוֹתוֹ הַיּוֹם נָטַל עֶשֶׂר עֲטָרוֹת, רִאשׁוֹן לְמַעֲשֵׂה בְרֵאשִׁית, רִאשׁוֹן לַנְּשִׂיאִים וְכוּ׳, כִּדְאִיתָא בְּסֵדֶר עוֹלָם:

למטה יהודה. יְחַסוֹ הַכָּתוּב עַל שִׁבְטוֹ, וְלֹא שֶׁגָּבָה מִשִּׁבְטוֹ וְהִקְרִיב, אוֹ אֵינוֹ אוֹמֵר "לְמַטֵּה יְהוּדָה" אֶלָּא שֶׁגָּבָה מִשִּׁבְטוֹ וְהֵבִיא, תַּ"ל "זֶה קָרְבַּן נַחְשׁוֹן" — מְשֻׁלּוֹ הֵבִיא (שם):

י״ג וְקָרְבָּנוֹ קְעָרַת־כֶּסֶף אַחַת שְׁלֹשִׁים וּמֵאָה מִשְׁקָלָהּ מִזְרָק אֶחָד כֶּסֶף שִׁבְעִים שֶׁקֶל בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ שְׁנֵיהֶם | מְלֵאִים סֹלֶת בְּלוּלָה בַשֶּׁמֶן לְמִנְחָה:

שניהם מלאים סלת. לְמִנְחַת נְדָבָה:

י״ד כַּף אַחַת עֲשָׂרָה זָהָב מְלֵאָה קְטֹרֶת:

עשרה זהב. כְּתַרְגּוּמוֹ, מִשְׁקַל עֶשֶׂר שְׁקָלֵי הַקֹּדֶשׁ הָיָה בָהּ:

מלאה קטרת. לֹא מָצִינוּ קְטֹרֶת לְיָחִיד וְלֹא עַל מִזְבַּח הַחִיצוֹן אֶלָּא זוֹ בִּלְבַד, וְהוֹרָאַת שָׁעָה הָיְתָה (מנחות נ׳):

ט״ו פַּר אֶחָד בֶּן־בָּקָר אַיִל אֶחָד כֶּבֶשׂ־אֶחָד בֶּן־שְׁנָתוֹ לְעֹלָה:

פר אחד. מְיֻחָד שֶׁבְּעֶדְרוֹ (עי׳ ספרי):

ט״ז שְׂעִיר־עִזִּים אֶחָד לְחַטָּאת:

שעיר עזים אחד לחטאת. לְכַפֵּר עַל קֶבֶר הַתְּהוֹם — טַמְאַת סָפֵק (עי׳ ספרי):

י״ז וּלְזֶבַח הַשְּׁלָמִים בָּקָר שְׁנַיִם אֵילִם חֲמִשָּׁה עַתּוּדִים חֲמִשָּׁה כְּבָשִׂים בְּנֵי־שָׁנָה חֲמִשָּׁה זֶה קָרְבַּן נַחְשׁוֹן בֶּן־עַמִּינָדָב: {פ}

י״ח בַּיּוֹם הַשֵּׁנִי הִקְרִיב נְתַנְאֵל בֶּן־צוּעַר נְשִׂיא יִשָּׂשכָר:

הקריב נתנאל בן צוער ... הקרב את קרבנו. מַה תַּ"ל "הִקְרִיב" בְּשִׁבְטוֹ שֶׁל יִשָּׂשכָר מַה שֶּׁלֹּא נֶאֱמַר בְּכָל הַשְּׁבָטִים? לְפִי שֶׁבָּא רְאוּבֵן וְעִרְעֵר וְאָמַר: אַחַר שֶׁקָּדַמַנִי יְהוּדָה, אֶקְרִיב אֲנִי אַחֲרָיו, אָמַר לוֹ מֹשֶׁה מִפִּי הַגְּבוּרָה נֶאֱמַר לִי שֶׁיַּקְרִיבוּ כְּסֵדֶר מַסָּעוֹת — לְדִגְלֵיהֶם, לְכָךְ אָמַר הִקְרִב אֶת קָרְבָּנוֹ, וְהוּא חָסֵר יו"ד, שֶׁהוּא מַשְׁמַע הַקָּרֵב, לְשׁוֹן צִוּוּי, שֶׁמִּפִּי הַגְּבוּרָה נִצְטַוָּה "הַקָּרֵב". וּמַהוּ הִקְרִיב הִקְרִיב שְׁנֵי פְּעָמִים? שֶׁהִבְשִׁיל שְׁנֵי דְּבָרִים זֶה לְהַקְרִיב שְׁנֵי לַשָּׁבָטִים, אַחַת שֶׁהָיוּ יוֹדְעִים בַּתּוֹרָה, שֶׁנֶּאֱמַר "וּמִבְּנֵי יִשָּׂשכָר יוֹדְעֵי בִינָה לַעִתִּים" (דבהי"א י"ב), וְאַחַת שֶׁהֵם נָתְנוּ עֵצָה לַנְּשִׂיאִים לְהִתְנַדֵּב קָרְבָּנוֹת הַלָּלוּ. וּבִיסּוֹדוֹ שֶׁל רַבִּי מֹשֶׁה הַדַּרְשָׁן מָצָאתִי, אָמַר רַבִּי פִּנְחָס בֶּן יָאִיר נְתַנְאֵל בֶּן צוּעָר הִשִּׂיאָן עֵצָה זוֹ:

י״ט הִקְרִב אֶת־קָרְבָּנוֹ קְעָרַת־כֶּסֶף אַחַת שְׁלֹשִׁים וּמֵאָה מִשְׁקָלָהּ מִזְרָק אֶחָד כֶּסֶף שִׁבְעִים שֶׁקֶל בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ שְׁנֵיהֶם | מְלֵאִים סֹלֶת בְּלוּלָה בַשֶּׁמֶן לְמִנְחָה:

קערת כסף. מִנְיַן אוֹתִיּוֹתָיו בְּגִימַטְרִיָּא תתק"ל, כְּנֶגֶד שְׁנוֹתָיו שֶׁל אָדָם הָרִאשׁוֹן:

שלשים ומאה משקלה. עַל שֵׁם שֶׁכְּשֶׁהֶעֱמִיד תּוֹלְדוֹת לְקִיּוּם הָעוֹלָם בֶּן ק"ל שָׁנָה הָיָה, שֶׁנֶּאֱמַר "וַיְחִי אָדָם שְׁלֹשִׁים וּמְאַת שָׁנָה וַיּוֹלֶד" וְגוֹ׳ (בראשית ה׳):

מזרק אחד כסף. בְּגִימַטְרִיָּא תק"ך, עַל שֵׁם נֹחַ שֶׁהֶעֱמִיד תּוֹלְדוֹת בֶּן ת"ק שָׁנָה, וְעַל שֵׁם עֶשְׂרִים שָׁנָה שֶׁנִּגְזְרָה גְּזֵרַת הַמַּבּוּל קֹדֶם תּוֹלְדוֹתָיו — כְּמוֹ שֶׁפֵּרַשְׁתִּי אֵצֶל "וְהָיוּ יָמָיו מֵאָה וְעֶשְׂרִים שָׁנָה" (שם ו׳) — לְפִיכָךְ נֶאֱמַר — מִזְרָק אֶחָד כֶּסֶף, וְלֹא נֶאֱמַר מִזְרָק כֶּסֶף אֶחָד כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר בַּקְּעָרָה, לוֹמַר שֶׁאַף אוֹתִיּוֹת שֶׁל אֶחָד מִצְטָרְפוֹת לַמִּנְיָן:

שבעים שקל. כְּנֶגֶד שִׁבְעִים אֻמּוֹת שֶׁיָּצְאוּ מִבָּנָיו:

כ׳ כַּף אַחַת עֲשָׂרָה זָהָב מְלֵאָה קְטֹרֶת:

כף אחת. כְּנֶגֶד הַתּוֹרָה שֶׁנִּתְּנָה מִיָּדוֹ שֶׁל הַקָּבָ"ה:

עשרה זהב. כְּנֶגֶד עֲשֶׂרֶת הַדִּבְּרוֹת:

מלאה קטרת. גִּימַטְרִיָּא שֶׁל קְטֹרֶת תרי"ג מִצְוֹת, וּבִלְבַד שֶׁתַּחֲלִיף קו"ף בְּדָלֶ"ת עַ"י א"ת ב"ש ג"ר ד"ק:

כ״א פַּר אֶחָד בֶּן־בָּקָר אַיִל אֶחָד כֶּבֶשׂ־אֶחָד בֶּן־שְׁנָתוֹ לְעֹלָה:

פר אחד. כְּנֶגֶד אַבְרָהָם, שֶׁנֶּאֱמַר בּוֹ "וַיִּקַּח בֶּן בָּקָר" (שם י"ח):

איל אחד. כְּנֶגֶד יִצְחָק, "וַיִּקַּח אֶת הָאַיִל" וְגוֹ' (שם כ"ב):

כבש אחד. כְּנֶגֶד יַעֲקֹב, "וְהַכְּשָׂבִים הִפְרִיד יַעֲקֹב" (שם ל'):

כ״ב שְׂעִיר־עִזִּים אֶחָד לְחַטָּאת:

שעיר עיזים. לְכַפֵּר עַל מְכִירַת יוֹסֵף שֶׁנֶּאֱמַר בּוֹ "וַיִּשְׁחֲטוּ שְׂעִיר עִזִּים" (שם ל"ז):

כ״ג וּלְזֶבַח הַשְּׁלָמִים בָּקָר שְׁנַיִם אֵילִם חֲמִשָּׁה עַתֻּדִים חֲמִשָּׁה כְּבָשִׂים בְּנֵי־שָׁנָה חֲמִשָּׁה זֶה קָרְבַּן נַחְשׁוֹן בֶּן־עַמִּינָדָב: {פ}

ולזבח השלמים בקר שנים. כְּנֶגֶד מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן שֶׁנִּתְנוּ שָׁלוֹם בֵּין יִשְׂרָאֵל לַאֲבִיהֶם שֶׁבַּשָּׁמַיִם:

אלים כבשים ועתדים. שְׁלֹשָׁה מִינִים כְּנֶגֶד כֹּהֲנִים וּלְוִיִּם וְיִשְׂרְאֵלִים, וּכְנֶגֶד תּוֹרָה נְבִיאִים וּכְתוּבִים, שָׁלֹשׁ חֲמִשִּׁיּוֹת כְּנֶגֶד חֲמִשָּׁה חֻמְשֵׁי תוֹרָה, וַחֲמִשָּׁה חֻמְשֵׁי הַדִּבְּרוֹת הַכְּתוּבִין עַל לוּחַ אֶחָד וַחֲמִשָּׁה הַכְּתוּבִים עַל הַשֵּׁנִי; עַד כָּאן בִּיסּוֹדוֹ שֶׁל רַבִּי מֹשֶׁה הַדַּרְשָׁן:

כ״ד בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי נָשִׂיא לִבְנֵי זְבוּלֻן אֱלִיאָב בֶּן־חֵלֹן:

ביום השלישי נשיא וגו'. בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי הָיָה הַנָּשִׂיא הַמַּקְרִיב זְבוּלֻן, וְכֵן כֻּלָּם, אֲבָל בִּנְתַנְאֵל שֶׁנֶּאֱמַר בּוֹ הִקְרִיב נְתַנְאֵל, נוֹפֵל עֲלֵיהֶן לָשׁוֹן לוֹמַר נָשִׂיא יִשָּׂשכָר, לְפִי שֶׁכְּבָר הִזְכִּיר שְׁמוֹ וְהַקְרָבָתוֹ, וּבִשְׁאָר שֶׁלֹּא נֶאֱמַר בָּהֶן הִקְרִיב, נוֹפֵל עֲלֵיהֶן לָשׁוֹן זֶה — נָשִׂיא לִבְנֵי פְלוֹנִי — אוֹתוֹ הַיּוֹם הָיָה הַנָּשִׂיא הַמַּקְרִיב לְשֵׁבֶט פְּלוֹנִי:

כ״ה קָרְבָּנוֹ קַעֲרַת־כֶּסֶף אַחַת שְׁלֹשִׁים וּמֵאָה מִשְׁקָלָהּ מִזְרָק אֶחָד כֶּסֶף שִׁבְעִים שֶׁקֶל בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ שְׁנֵיהֶם | מְלֵאִים סֹלֶת בְּלוּלָה בַשָּׁמֶן לְמִנְחָה:

כ״ו כַּף אַחַת עֲשָׂרָה זָהָב מְלֵאָה קְטֹרֶת:

כ״ז פַּר אֶחָד בֶּן־בָּקָר אַיִל אֶחָד כֶּבֶשׂ־אֶחָד בֶּן־שְׁנָתוֹ לְעֹלָה:

כ״ח שְׂעִיר־עִזִּים אֶחָד לְחַטָּאת:

כ״ט וּלְזֶבַח הַשְּׁלָמִים בָּקָר שְׁנַיִם אֵילִם חֲמִשָּׁה עַתֻּדִים חֲמִשָּׁה כְּבָשִׂים בְּנֵי־שָׁנָה חֲמִשָּׁה זֶה קָרְבַּן אֱלִיאָב בֶּן־חֵלֹן: {פ}

ל׳ בַּיּוֹם הָרְבִיעִי נָשִׂיא לִבְנֵי רְאוּבֵן אֱלִיצוּר בֶּן־שְׁדֵיאוּר:

ל״א קָרְבָּנוֹ קַעֲרַת־כֶּסֶף אַחַת שְׁלֹשִׁים וּמֵאָה מִשְׁקָלָהּ מִזְרָק אֶחָד כֶּסֶף שִׁבְעִים שֶׁקֶל בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ שְׁנֵיהֶם | מְלֵאִים סֹלֶת בְּלוּלָה בַשָּׁמֶן לְמִנְחָה:

ל״ב כַּף אַחַת עֲשָׂרָה זָהָב מְלֵאָה קְטֹרֶת:

ל״ג פַּר אֶחָד בֶּן־בָּקָר אַיִל אֶחָד כֶּבֶשׂ־אֶחָד בֶּן־שְׁנָתוֹ לְעֹלָה:

ל״ד שְׂעִיר־עִזִּים אֶחָד לְחַטָּאת:

ל״ה וּלְזֶבַח הַשְּׁלָמִים בָּקָר שְׁנַיִם אֵילִם חֲמִשָּׁה עַתֻּדִים חֲמִשָּׁה כְּבָשִׂים בְּנֵי־שָׁנָה חֲמִשָּׁה זֶה קָרְבַּן אֱלִיצוּר בֶּן־שְׁדֵיאוּר: {פ}

ל״ו בַּיּוֹם הַחֲמִישִׁי נָשִׂיא לִבְנֵי שִׁמְעוֹן שְׁלֻמִיאֵל בֶּן־צוּרִישַׁדָּי:

ל״ו קָרְבָּנוֹ קַעֲרַת־כֶּסֶף אַחַת שְׁלֹשִׁים וּמֵאָה מִשְׁקָלָהּ מִזְרָק אֶחָד כֶּסֶף שִׁבְעִים שֶׁקֶל בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ שְׁנֵיהֶם | מְלֵאִים סֹלֶת בְּלוּלָה בַּשָּׁמֶן לְמִנְחָה׃

ל״ח כַּף אַחַת עֲשָׂרָה זָהָב מְלֵאָה קְטֹרֶת׃

ל״ט פַּר אֶחָד בֶּן־בָּקָר אַיִל אֶחָד כֶּבֶשׂ־אֶחָד בֶּן־שְׁנָתוֹ לְעֹלָה׃

מ׳ שְׂעִיר־עִזִּים אֶחָד לְחַטָּאת׃

מ״א וּלְזֶבַח הַשְּׁלָמִים בָּקָר שְׁנַיִם אֵילִם חֲמִשָּׁה עַתֻּדִים חֲמִשָּׁה כְּבָשִׂים בְּנֵי־שָׁנָה חֲמִשָּׁה זֶה קָרְבַּן שְׁלֶמִיאֵל בֶּן־צוּרִישַׁדָּי׃ {פ}

מ״ב בַּיּוֹם הַשִּׁשִּׁי נָשִׂיא לִבְנֵי גָד אֶלְיָסָף בֶּן־דְּעוּאֵל׃

מ״ג קָרְבָּנוֹ קַעֲרַת־כֶּסֶף אַחַת שְׁלֹשִׁים וּמֵאָה מִשְׁקָלָהּ מִזְרָק אֶחָד כֶּסֶף שִׁבְעִים שֶׁקֶל בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ שְׁנֵיהֶם | מְלֵאִים סֹלֶת בְּלוּלָה בַּשָּׁמֶן לְמִנְחָה׃

מ״ד כַּף אַחַת עֲשָׂרָה זָהָב מְלֵאָה קְטֹרֶת׃

מ״ה פַּר אֶחָד בֶּן־בָּקָר אַיִל אֶחָד כֶּבֶשׂ־אֶחָד בֶּן־שְׁנָתוֹ לְעֹלָה׃

מ״ו שְׂעִיר־עִזִּים אֶחָד לְחַטָּאת׃

מ״ז וּלְזֶבַח הַשְּׁלָמִים בָּקָר שְׁנַיִם אֵילִם חֲמִשָּׁה עַתֻּדִים חֲמִשָּׁה כְּבָשִׂים בְּנֵי־שָׁנָה חֲמִשָּׁה זֶה קָרְבַּן אֶלְיָסָף בֶּן־דְּעוּאֵל׃ {פ}

מ״ח בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי נָשִׂיא לִבְנֵי אֶפְרָיִם אֱלִישָׁמָע בֶּן־עַמִּיהוּד׃

מ״ט קָרְבָּנוֹ קַעֲרַת־כֶּסֶף אַחַת שְׁלֹשִׁים וּמֵאָה מִשְׁקָלָהּ מִזְרָק אֶחָד כֶּסֶף שִׁבְעִים שֶׁקֶל בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ שְׁנֵיהֶם | מְלֵאִים סֹלֶת בְּלוּלָה בַּשָּׁמֶן לְמִנְחָה׃

נ׳ כַּף אַחַת עֲשָׂרָה זָהָב מְלֵאָה קְטֹרֶת׃

נ״א פַּר אֶחָד בֶּן־בָּקָר אַיִל אֶחָד כֶּבֶשׂ־אֶחָד בֶּן־שְׁנָתוֹ לְעֹלָה׃

נ״ב שְׂעִיר־עִזִּים אֶחָד לְחַטָּאת׃

נ״ג וּלְזֶבַח הַשְּׁלָמִים בָּקָר שְׁנַיִם אֵילִם חֲמִשָּׁה עַתֻּדִים חֲמִשָּׁה כְּבָשִׂים בְּנֵי־שָׁנָה חֲמִשָּׁה זֶה קָרְבַּן אֱלִישָׁמָע בֶּן־עַמִּיהוּד׃ {פ}

נ״ד בַּיּוֹם הַשְּׁמִינִי נָשִׂיא לִבְנֵי מְנַשֶּׁה גַּמְלִיאֵל בֶּן־פְּדָהצוּר׃

נ״ה קָרְבָּנוֹ קַעֲרַת־כֶּסֶף אַחַת שְׁלֹשִׁים וּמֵאָה מִשְׁקָלָהּ מִזְרָק אֶחָד כֶּסֶף שִׁבְעִים שֶׁקֶל בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ שְׁנֵיהֶם | מְלֵאִים סֹלֶת בְּלוּלָה בַּשָּׁמֶן לְמִנְחָה׃

נ״ו כַּף אַחַת עֲשָׂרָה זָהָב מְלֵאָה קְטֹרֶת׃

נ״ז פַּר אֶחָד בֶּן־בָּקָר אַיִל אֶחָד כֶּבֶשׂ־אֶחָד בֶּן־שְׁנָתוֹ לְעֹלָה׃

נ״ח שְׂעִיר־עִזִּים אֶחָד לְחַטָּאת׃

נ״ט וּלְזֶבַח הַשְּׁלָמִים בָּקָר שְׁנַיִם אֵילִם חֲמִשָּׁה כְּבָשִׂים בְּנֵי־שָׁנָה חֲמִשָּׁה זֶה קָרְבַּן גַּמְלִיאֵל בֶּן־פְּדָהצוּר׃ {פ}

ס׳ בַּיּוֹם הַתְּשִׁיעִי נָשִׂיא לִבְנֵי בִנְיָמִן אֲבִידָן בֶּן־גִּדְעֹנִי׃

ס״א קָרְבָּנוֹ קְעָרַת־כֶּסֶף אַחַת שְׁלֹשִׁים וּמֵאָה מִשְׁקָלָהּ מִזְרָק אֶחָד כֶּסֶף שִׁבְעִים שֶׁקֶל בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ שְׁנֵיהֶם ׀ מְלֵאִים סֹלֶת בְּלוּלָה בַשָּׁמֶן לְמִנְחָה׃

ס״ב כַּף אַחַת עֲשָׂרָה זָהָב מְלֵאָה קְטֹרֶת׃

ס״ג פַּר אֶחָד בֶּן־בָּקָר אַיִל אֶחָד כֶּבֶשׂ־אֶחָד בֶּן־שְׁנָתוֹ לְעֹלָה׃

ס״ד שְׂעִיר־עִזִּים אֶחָד לְחַטָּאת׃

ס״ה וּלְזֶבַח הַשְּׁלָמִים בָּקָר שְׁנַיִם אֵילִם חֲמִשָּׁה כְּבָשִׂים בְּנֵי־שָׁנָה חֲמִשָּׁה זֶה קָרְבַּן אֲבִידָן בֶּן־גִּדְעֹנִי׃ {פ}

ס״ו בַּיּוֹם הָעֲשִׂירִי נָשִׂיא לִבְנֵי דָן אֲחִיעֶזֶר בֶּן־עַמִּישַׁדָּי׃

ס״ז קָרְבָּנוֹ קְעָרַת־כֶּסֶף אַחַת שְׁלֹשִׁים וּמֵאָה מִשְׁקָלָהּ מִזְרָק אֶחָד כֶּסֶף שִׁבְעִים שֶׁקֶל בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ שְׁנֵיהֶם ׀ מְלֵאִים סֹלֶת בְּלוּלָה בַשָּׁמֶן לְמִנְחָה׃

ס״ח כַּף אַחַת עֲשָׂרָה זָהָב מְלֵאָה קְטֹרֶת׃

ס״ט פַּר אֶחָד בֶּן־בָּקָר אַיִל אֶחָד כֶּבֶשׂ־אֶחָד בֶּן־שְׁנָתוֹ לְעֹלָה׃

ע׳ שְׂעִיר־עִזִּים אֶחָד לְחַטָּאת׃

ע״א וּלְזֶבַח הַשְּׁלָמִים בָּקָר שְׁנַיִם אֵילִם חֲמִשָּׁה כְּבָשִׂים בְּנֵי־שָׁנָה חֲמִשָּׁה זֶה קָרְבַּן אֲחִיעֶזֶר בֶּן־עַמִּישַׁדָּי׃ {פ}

ע״ב בְּיוֹם עַשְׂתֵּי עָשָׂר יוֹם נָשִׂיא לִבְנֵי אָשֵׁר פַּגְעִיאֵל בֶּן־עָכְרָן׃

ע״ג קָרְבָּנוֹ קְעָרַת־כֶּסֶף אַחַת שְׁלֹשִׁים וּמֵאָה מִשְׁקָלָהּ מִזְרָק אֶחָד כֶּסֶף שִׁבְעִים שֶׁקֶל בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ שְׁנֵיהֶם ׀ מְלֵאִים סֹלֶת בְּלוּלָה בַשָּׁמֶן לְמִנְחָה׃

ע״ד כַּף אַחַת עֲשָׂרָה זָהָב מְלֵאָה קְטֹרֶת׃

ע״ה פַּר אֶחָד בֶּן־בָּקָר אַיִל אֶחָד כֶּבֶשׂ־אֶחָד בֶּן־שְׁנָתוֹ לְעֹלָה׃

ע״ו שְׂעִיר־עִזִּים אֶחָד לְחַטָּאת׃

ע״ז וּלְזֶבַח הַשְּׁלָמִים בָּקָר שְׁנַיִם אֵילִם חֲמִשָּׁה כְּבָשִׂים בְּנֵי־שָׁנָה חֲמִשָּׁה זֶה קָרְבַּן פַּגְעִיאֵל בֶּן־עָכְרָן׃ {פ}

ע״ח בְּיוֹם שְׁנֵים עָשָׂר יוֹם נָשִׂיא לִבְנֵי נַפְתָּלִי אֲחִירַע בֶּן־עֵינָן׃

ע״ט קְעָרַת־כֶּסֶף אַחַת שְׁלֹשִׁים וּמֵאָה מִשְׁקָלָהּ מִזְרָק אֶחָד כֶּסֶף שִׁבְעִים שֶׁקֶל בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ שְׁנֵיהֶם | מְלֵאִים סֹלֶת בְּלוּלָה בַּשָּׁמֶן לְמִנְחָה׃

פ׳ כַּף אַחַת עֲשָׂרָה זָהָב מְלֵאָה קְטֹרֶת׃

פ״א פַּר אֶחָד בֶּן־בָּקָר אַיִל אֶחָד כֶּבֶשׂ־אֶחָד בֶּן־שְׁנָתוֹ לְעֹלָה׃

פ״ב שְׂעִיר־עִזִּים אֶחָד לְחַטָּאת׃

פ״ג וּלְזֶבַח הַשְּׁלָמִים בָּקָר שְׁנַיִם אֵילִם חֲמִשָּׁה עַתֻּדִים חֲמִשָּׁה כְּבָשִׂים בְּנֵי־שָׁנָה חֲמִשָּׁה זֶה קָרְבַּן אֲחִירַע בֶּן־עֵינָן׃ {פ}

פ״ד זֹאת | חֲנֻכַּת הַמִּזְבֵּחַ בְּיוֹם הִמָּשַׁח אֹתוֹ מֵאֵת נְשִׂיאֵי יִשְׂרָאֵל קְעָרֹת כֶּסֶף שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה מִזְרְקֵי־כֶסֶף שְׁנֵים עָשָׂר כַּפּוֹת זָהָב שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה׃

ביום המשח אתו. בּוֹ בַּיּוֹם שֶׁנִּמְשַׁח הִקְרִיב, וּמָה אֲנִי מְקַיֵּם ״אַחֲרֵי הִמָּשַׁח״ (פסוק פ״ח)? שֶׁנִּמְשַׁח תְּחִלָּה וְאַ״כַּ הִקְרִיב, אוֹ אַחֲרֵי הִמָּשַׁח — לְאַחַר זְמַן וְלֹא בָא לְלַמֵּד בְּיוֹם הִמָּשַׁח אֶלָּא לוֹמַר שֶׁנִּמְשַׁח בַּיּוֹם? כְּשֶׁהוּא אוֹמֵר (ויקרא ז׳) ״בְּיוֹם מָשְׁחוֹ אֹתָם״, לְמַדְנוּ שֶׁנִּמְשַׁח בַּיּוֹם, וּמַתַּ״ל ״בְּיוֹם הִמָּשַׁח אֹתוֹ״ ? בַּיּוֹם שֶׁנִּמְשַׁח הִקְרִיב (ספרי)׃

קערת כסף שתים עשרה. הֵם הֵם שֶׁהִתְנַדְּבוּ, וְלֹא אֵרַע בָּהֶם פְּסוּל (שם)׃

פ״ה שְׁלֹשִׁים וּמֵאָה הַקְּעָרָה הָאַחַת כֶּסֶף וְשִׁבְעִים הַמִּזְרָק הָאֶחָד כֶּל כֶּסֶף הַכֵּלִים אַלְפַּיִם וְאַרְבַּע־מֵאוֹת בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ׃

שלשים ומאה הקערה האחת וגו׳. מַה תַּ״ל? לְפִי שֶׁנֶּאֱמַר ״שְׁלֹשִׁים וּמֵאָה״ וְלֹא פֵּרֵשׁ בְּאֵיזוֹ שֶׁקֶל, לְכָךְ חָזַר וּשְׁנָאָהּ כָּאן, וְכָלַל בְּכֻלָּן — **כל כסף הכלים, בשקל הקדש**׃

כל כסף הכלים וגו׳. לְמֵדְךָ שֶׁהָיוּ כְּלֵי הַמִּקְדָּשׁ מְכֻוָּנִים בְּמִשְׁקָלָן — שׁוֹקֶלֶן אֶחָד אֶחָד, וְשׁוֹקְלָן כֻּלָּן כְּאֶחָד — לֹא רַבָּה וְלֹא מְעַט (שם)׃

פ״ו כַּפּוֹת זָהָב שְׁתֵּים־עֶשְׂרֵה מְלֵאֹת קְטֹרֶת עֲשָׂרָה עֲשָׂרָה הַכַּף בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ כָּל־זְהַב הַכַּפּוֹת עֶשְׂרִים וּמֵאָה׃

כפות זהב שתים עשרה. לָמָּה נֶאֱמַר? לְפִי שֶׁנֶּאֱמַר כַּף אַחַת עֲשָׂרָה זָהָב, הִיא שֶׁל זָהָב וּמִשְׁקָלָהּ עֲשָׂרָה שְׁקָלִים שֶׁל כֶּסֶף, אוֹ אֵינוֹ אֶלָּא כַּף אַחַת שֶׁל כֶּסֶף וּמִשְׁקָלָהּ עֲשָׂרָה שְׁקָלֵי זָהָב — וְשִׁקְלֵי זָהָב אֵין מִשְׁקָלָם שָׁוֶה לְשֶׁל כֶּסֶף — תַּ״ל ״כַּפּוֹת זָהָב״ — שֶׁל זָהָב הָיוּ (שם)׃

פ״ז כָּל־הַבָּקָר לָעֹלָה שְׁנֵים עָשָׂר פָּרִים אֵילִם שְׁנֵים־עָשָׂר כְּבָשִׂים בְּנֵי־שָׁנָה שְׁנֵים עָשָׂר וּמִנְחָתָם וּשְׂעִירֵי עִזִּים שְׁנֵים עָשָׂר לְחַטָּאת׃

פ״ח וְכֹל בְּקַר | זֶבַח הַשְּׁלָמִים עֶשְׂרִים וְאַרְבָּעָה פָּרִים אֵילִם שִׁשִּׁים עַתֻּדִים שִׁשִּׁים כְּבָשִׂים בְּנֵי־שָׁנָה שִׁשִּׁים זֹאת חֲנֻכַּת הַמִּזְבֵּחַ אַחֲרֵי הִמָּשַׁח אֹתוֹ׃

פ״ט וּבְבֹא מֹשֶׁה אֶל־אֹהֶל מוֹעֵד לְדַבֵּר אִתּוֹ וַיִּשְׁמַע אֶת־הַקּוֹל מִדַּבֵּר אֵלָיו מֵעַל הַכַּפֹּרֶת אֲשֶׁר עַל־אֲרֹן הָעֵדֻת מִבֵּין שְׁנֵי הַכְּרֻבִים וַיְדַבֵּר אֵלָיו׃ {פ}

ובבא משה. שְׁנֵי כְתוּבִים הַמַּכְחִישִׁים זֶה אֶת זֶה, שְׁלִישִׁי בָּא וְהִכְרִיעַ בֵּינֵיהֶם, כְּתוּב אֶחָד אוֹמֵר ״וַיְדַבֵּר ה׳ אֵלָיו מֵאֹהֶל מוֹעֵד״ (ויקרא א׳) — וְהוּא חוּץ לַפָּרֹכֶת — וְכָתוּב אֶחָד אוֹמֵר ״וְדִבַּרְתִּי אִתְּךָ מֵעַל הַכַּפֹּרֶת״ (שמות כ״ה), בָּא זֶה וְהִכְרִיעַ בֵּינֵיהֶם: מֹשֶׁה בָּא אֶל אֹהֶל מוֹעֵד, וְשָׁם שׁוֹמֵעַ אֶת הַקּוֹל הַבָּא מֵעַל הַכַּפֹּרֶת מִבֵּין שְׁנֵי הַכְּרוּבִים — הַקּוֹל יוֹצֵא מִן הַשָּׁמַיִם לְבֵין שְׁנֵי הַכְּרוּבִים, וּמִשָּׁם יָצָא לְאֹהֶל מוֹעֵד (ספרי)׃

וישמע את הקול. יָכוֹל קוֹל נָמוּךְ, תַּ״ל ״אֶת הַקּוֹל״, הוּא הַקּוֹל שֶׁנִּדְבַּר עִמּוֹ בְּסִינַי, וּכְשֶׁמַּגִּיעַ לַפֶּתַח הָיָה נִפְסָק וְלֹא הָיָה יוֹצֵא חוּץ לָאֹהֶל׃

מדבר. כְּמוֹ מִתְדַּבֵּר, כְּבוֹדוֹ שֶׁל מַעְלָה לוֹמַר כֵּן, מְדַבֵּר בֵּינוֹ לְבֵין עַצְמוֹ, וּמֹשֶׁה שׁוֹמֵעַ מֵאֵלָיו׃

וידבר אליו. לְמַעֵט אֶת אַהֲרֹן מִן הַדִּבְּרוּת (עי׳ ספרי)׃